Ju2026/02582

Stärkt regelverk om rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet

November 2026

Regeringskansliet

Sammanfattning

I promemorian föreslås ändringar i vallagen (2005:837). Ändringarna syftar till att genomföra rådets direktiv (EU) 2025/1788 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EUT L, 8.9.2025). Ändringarna innebär bl.a. att unionsmedborgare ska lämna ytterligare uppgifter för att tas upp i röstlängden respektive anmälas som kandidater vid valet till Europaparlamentet. Det föreslås också ändringar som förhindrar att en utländsk unionsmedborgare kan kandidera och väljas om han eller hon har förlorat sin valbarhet i hemstaten och som förhindrar att svenska medborgare som är bosatta i en annan medlemsstat och får rösta där, även röstar i Sverige.

För att valmyndigheterna ska kunna behandla ytterligare uppgifter om röstberättigade i val- och folkomröstningsdatabasen föreslås en ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2027.

Innehållsförteckning

1 Promemorians författningsförslag 4
1.1 Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837) 4
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar 8
1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten 9

2 Ärendet 10

3 Bestämmelser om Europaparlamentsval i EU-rätten 10
3.1 Primärrätten 10
3.2 Rådets direktiv 93/109/EG 11
3.3 Rådets direktiv (EU) 2025/1788 12

4 Unionsmedborgare ska lämna ytterligare upplysningar för att tas upp i röstlängden och för att kunna kandidera 14

5 En tidsfrist för informationsutbyte med andra medlemsstater införs 16

6 Unionsmedborgare som inte lämnar försäkran om valbarhet ska inte kunna kandidera eller bli valda 17

7 En väljare som strukits ur röstlängden bör inte återupptas i vissa situationer 19

8 Valmyndigheten ska rapportera om valet till EU 20

9 Behandling av personuppgifter 22

10 Inga ytterligare författningsändringar behövs för att genomföra direktivet 24

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 29

12 Konsekvenser 29

13 Författningskommentar 30
13.1 Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837) 30
13.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar 34

Bilaga Rådets direktiv (EU) 2025/1788 35

1 Promemorians författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837)

Härigenom föreskrivs i fråga om vallagen (2005:837)

dels att 2 kap. 11, 12 och 20 §§, 5 kap. 2 och 3 §§ och 13 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 2 kap. 11 och 12 §§ ska införas nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 2 kap. 13 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Tidpunkter”.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	11 §[1]
	Försäkran från unionsmedborgare
En unionsmedborgare som inte är svensk medborgare och som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet ska i en egenhändigt undertecknad försäkran till den centrala valmyndigheten	
1. ange sin nationalitet och sin adress i Sverige, sitt födelsedatum och sin födelseort samt den senaste adressen i hemstaten,	1. ange *sitt namn,* sin nationalitet och sin adress i Sverige, sitt födelsedatum och sin födelseort samt den senaste adressen i hemstaten,
2. ange den valkrets eller det område i hemstaten där han eller hon senast var upptagen i röstlängd, och	
3. förklara att han eller hon inte kandiderar vid val till Europaparlamentet i någon annan stat och inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut har förlorat sin valbarhet i sin hemstat.	
När en unionsmedborgare har förklarat att han eller hon vill kandidera vid val till Europaparlamentet i Sverige och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet i hemstaten, ska den centrala valmyndigheten sända en underrättelse om detta till den behöriga myndigheten i den stat där personen är medborgare.	*Den information som lämnas av unionsmedborgare i enlighet med första stycket ska senast sex veckor före den första dagen i valperioden börja tillhandahållas av den centrala valmyndigheten till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där personerna är medborgare.*

[1] Senaste lydelse 2013:1159.

12 §[2]

Hinder mot att beakta en anmälan

En anmälan av kandidater ska inte beaktas om partiet inte kan visa att det har fått kandidaternas samtycke till att anmäla dem.	En anmälan av kandidater ska inte beaktas om partiet inte kan visa att det har fått kandidaternas samtycke till att anmäla dem. *En anmälan ska inte heller beaktas om den anmälda kandidaten omfattas av bestämmelserna i 11 § men inte har lämnat någon försäkran, eller om en behörig myndighet i den anmälda kandidatens hemstat har lämnat* upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där.
Om en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare anmäls som kandidat i val till Europaparlamentet och den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat lämnar upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där*, ska anmälan inte beaktas.*	

20 §[3]

Den som kandiderar för ett parti som har anmält sitt deltagande i ett val ska skriftligen ha samtyckt till kandidaturen. Ett sådant samtycke ska ges in till den centrala valmyndigheten eller, i den utsträckning som regeringen bestämmer, länsstyrelsen senast fredagen före valdagen.

En förklaring som avses i 9 § andra stycket ska anses som ett samtycke till kandidaturen enligt första stycket för det parti förklaringen avser.

Ett samtycke till kandidaturen för ett parti i ett val gäller även för ett omval i det valet.

Ett samtycke ska inte beaktas om en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare kandiderar i val till Europaparlamentet och

1. han eller hon inte har lämnat en försäkran enligt 11 §, eller

2. den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat lämnar upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där.

5 kap.

2 §[4]

Svenska medborgare som inte längre är folkbokförda här i landet ska tas upp i röstlängd under tio år från den dag folkbokföringen upphörde. Därefter ska de, för tio år i sänder, tas upp i röstlängd om de anmäler sig skriftligen hos Skatteverket. En anmälan om ny utlandsadress ska anses som en anmälan om att tas upp i röstlängd.

Om den centrala valmyndigheten vid val till riksdagen eller Europaparlamentet senast dagen före valdagen tar emot en röst från en svensk

[2] Senaste lydelse 2013:1159.
[3] Senaste lydelse 2018:28.
[4] Senaste lydelse: 2025:926.

medborgare som inte längre är folkbokförd här i landet och som inte är upptagen i röstlängd, ska myndigheten lägga till väljaren i röstlängden. Rösten ska alltid anses som en anmälan enligt första stycket, även om den tagits emot senare än dagen före valdagen.

Om en kommun i samband med röstmottagning vid val till riksdagen eller Europaparlamentet i en röstningslokal tar emot en röst från en svensk medborgare som inte längre är folkbokförd här i landet och som inte är upptagen i röstlängd, ska valnämnden i den kommunen snarast möjligt underrätta den centrala valmyndigheten som därefter ska lägga till väljaren i röstlängden.

En väljare ska inte läggas till i röstlängden enligt andra och tredje styckena om han eller hon tidigare inför valet har strukits från den enligt 5 §.

3 §[5]

Vid val till Europaparlamentet ska unionsmedborgare som inte är svenska medborgare tas upp i röstlängd endast om de fyller 18 år senast på valdagen, är folkbokförda här i landet eller är bosatta här men, enligt 5 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481), inte ska folkbokföras här och om de senast 30 dagar före valdagen skriftligen hos länsstyrelsen

1. anmäler att de vill bli upptagna i röstlängden,

2. anger sin nationalitet, sin adress i Sverige samt, *i fråga om den som inte är folkbokförd, sin födelsetid eller* i förekommande fall sitt personnummer,

2. anger *sitt namn,* sin nationalitet, *sitt födelsedatum och sin födelseort,* sin adress i Sverige samt i förekommande fall sitt personnummer,

3. anger den valkrets eller det område i hemstaten där de senast var upptagna i röstlängd, och

4. försäkrar att de inte kommer att rösta i en annan medlemsstat.

Underrättelse om att någon har tagits upp i röstlängd enligt denna paragraf ska sändas till den behöriga myndigheten i den stat där väljaren är medborgare.

Den information som anmäls av unionsmedborgare enligt första stycket ska senast sex veckor före den första dagen i valperioden börja tillhandahållas av den centrala valmyndigheten till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där väljarna är medborgare.

Väljare som har tagits upp i röstlängd enligt denna paragraf står kvar där till dess de stryks från den på egen begäran eller villkoren för rösträtt inte längre är uppfyllda.

[5] Senaste lydelse 2013:1159.

13 kap.

8 §[6]

Ett kandidatnamn på en valsedel ska anses obefintligt om

1. kandidaten inte är valbar eller det inte framgår klart vem som avses,

2. kandidaten har skrivits till på en valsedel som gäller för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap., i annat fall än när kandidaten ska anses ha fått väljarens personröst enligt 7 kap. 2 § fjärde stycket,

3. kandidaten inte är anmäld och finns på en valsedel för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap., *eller*	3. kandidaten inte är anmäld och finns på en valsedel för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap.
4. kandidaten inte har samtyckt till kandidaturen enligt 2 kap.	4. kandidaten inte har samtyckt till kandidaturen enligt 2 kap.*, eller*
	5. kandidaten omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 11 § men inte har lämnat någon försäkran.

Kandidatnamnen på en valsedel ska vidare anses obefintliga om

1. valsedeln upptar kandidater men inte är försedd med ett markerat utrymme för personröstning,

2. det lämnats mer än en särskild personröst eller det inte framgår vem personrösten avser,

3. markering för den särskilda personrösten kan antas ha gjorts maskinellt, eller

4. ordningen mellan kandidaterna inte framgår klart.

Kandidatnamn ska inte anses obefintliga på grund av att de har strukits från en valsedel som upptar kandidater. I 7 kap. 2 § tredje och fjärde styckena finns särskilda bestämmelser för det fall en väljare skriver till kandidater på en valsedel.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2027.

[6] Senaste lydelse 2018:1969.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	3 §[1]
När det gäller en person som avses i 2 § 1 får i databasen behandlas uppgifter om födelsetid, personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, fastighetsbeteckning, valdistrikt, medborgarskap samt tidpunkt för invandring. För en person som inte är folkbokförd i Sverige får dessutom uppgift om tidpunkt för utvandring och för anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen (2005:837) behandlas.	När det gäller en person som avses i 2 § 1 får *följande uppgifter behandlas* i databasen*:* födelsetid, personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, *födelseort,* fastighetsbeteckning, valdistrikt, *valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd,* medborgarskap samt tidpunkt för invandring. För en person som inte är folkbokförd i Sverige får dessutom uppgift om tidpunkt för utvandring och för anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen (2005:837) behandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2027.

[1] Senaste lydelse 2013:1158.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

2 §[2]

Myndigheten ska

– ansvara centralt för genomförandet av val och folkomröstningar, och

– i övrigt fullgöra de uppgifter som den centrala valmyndigheten har enligt lag eller förordning.

Myndigheten ska utföra den rapporteringsskyldighet som Sverige har enligt artikel 17.1 i rådets direktiv (EU) 2025/1788 av den 24 juni 2025 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare.

Myndigheten ska även vara nationell kontaktpunkt och behörig myndighet för kontroll och intygande av antalet giltiga stödförklaringar som har gjorts av svenska medborgare enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/788 av den 17 april 2019 om det europeiska medborgarinitiativet.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 2027.

[1] Förordningen omtryckt 2016:102.
[2] Senaste lydelse 2021:230.

2 Ärendet

Den 25 november 2021 presenterade Europeiska unionens kommission ett förslag till rådets direktiv om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (COM (2021) 733 final). Kommissionens förslag syftade till att underlätta tillhandahållandet av information till medborgarna och förbättra utbytet av relevant information mellan medlemsstaterna, bland annat för att förhindra flerfaldig röstning. Förslaget behandlades i rådet på arbetsgruppsnivå under 2021–2025.

Förhandlingarna om kommissionens förslag resulterade i att rådet den 24 juni 2025 beslutade direktiv (EU) 2025/1788 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EUT L, 8.9.2025), nedan benämnt direktivet eller det nya direktivet.

Direktivet trädde i kraft den 28 september 2025 och ska vara genomfört senast den 29 september 2027. I promemorian behandlas de förslag till författningsändringar som behövs för att genomföra direktivet.

Valmyndigheten har i sin erfarenhetsrapport från val till Europaparlamentet 2024 hemställt om vissa förändringar gällande bl.a. den försäkran som unionsmedborgare som kandiderar vid val till Europaparlamentet ska lämna. I promemorian behandlas även dessa förslag.

3 Bestämmelser om Europaparlamentsval i EU-rätten

3.1 Primärrätten

Bestämmelser om unionsmedborgares rösträtt och om valbarhet i val till Europaparlamentet finns i artikel 20.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Där framgår att unionsmedborgare ska ha rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet. Av artikel 22.2 i samma fördrag framgår att varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat där han inte är medborgare ska ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten. Denna rätt får utövas om inte annat följer av de närmare bestämmelser som rådet antar genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet.

Grundläggande bestämmelser om val till Europaparlamentet finns i akten om allmänna direkta val av företrädarna i Europaparlamentet, som utgör bilaga till rådets beslut av den 20 september 1976, med senare ändringar, den s.k. valrättsakten. Regleringen i valrättsakten bygger i huvudsak på att valförfarandet ska följa nationella regler i varje medlemsstat men att vissa minimiregler behövs på EU-nivå.

Av valrättsakten framgår att om inte annat följer av bestämmelserna i valrättsakten ska valförfarandet i varje medlemsstat genomföras enligt de nationella bestämmelserna (artikel 8). I dessa nationella bestämmelser kan nationella särdrag i medlemsstaterna eventuellt beaktas, men de får inte inkräkta på valsystemets proportionella karaktär. Vidare framgår att vid val av ledamöter av Europaparlamentet får ingen rösta mer än en gång (artikel 9).

3.2 Rådets direktiv 93/109/EG

Principerna för hur rösträtt och valbarhet utövas av en unionsmedborgare i en medlemsstat där han eller hon inte själv är medborgare fastställs i rådets direktiv 93/109/EG av den 6 december 1993 med avseende på vissa närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EGT L 329, 30.12.1993, s. 34), förkortat direktiv 93/109/EG. Enligt artikel 3 i direktivet ska en unionsmedborgare som inte är medborgare i den stat där hon eller han är bosatt men som uppfyller de villkor som gäller för rösträtt för den statens medborgare ha rätt att rösta och vara valbar i val till Europaparlamentet, om hon eller han inte har förlorat sin rösträtt och valbarhet. Av artikel 8 i direktivet framgår vidare att väljare som vill utöva sin rösträtt i bosättningsstaten ska anmäla att de vill göra det. Bestämmelser om bosättningsstatens kontroll av att rösträtten inte har gått förlorad i hemstaten finns i artikel 7.

Av artikel 9 i valrättsakten följer att ingen får rösta mer än en gång i samma Europaparlamentsval. Denna princip kommer även till uttryck i direktivet (artikel 4.1). Av direktivet följer vidare att ingen får kandidera i mer än en medlemsstat i samma val (artikel 4.2).

I artiklarna 9 och 10 i direktivet finns bestämmelser om villkor för utövande av rösträtten och rätten att kandidera för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare. De måste bl.a. avge en skriftlig försäkran om att de kommer att utöva sin rösträtt eller sin rätt att kandidera enbart i bosättningsstaten. Av artikel 10.1 framgår att en unionsmedborgare som vill kandidera till Europaparlamentet i sin försäkran till valmyndigheten i bosättningsstaten ska ange uppgift om födelsedatum, födelseort och den senaste adressen i hemstaten samt ange att hon eller han inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut som kan bli föremål för rättsmedel har förlorat sin valbarhet i hemstaten. En utländsk unionsmedborgare som vill kandidera till Europaparlamentet vid val i sin bosättningsstat ska, vid sidan av sin förklaring att hon eller han inte kommer att kandidera i hemstaten, visa upp ett intyg som visar att kandidaten inte har förlorat sin valbarhet genom ett administrativt eller straffrättsligt förfarande i hemstaten (artikel 10.2).

Medlemsstaterna ska utbyta information om medborgare från andra medlemsstater som har upptagits i röstlängden eller kandiderar hos dem. På grundval av den information som hemstaten får från bosättningsstaten ska hemstaten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att dess medborgare inte röstar mer än en gång eller kandiderar i mer än en medlemsstat (artikel 13). Sådana åtgärder, som ska grundas på den

nationella lagstiftningen i hemstaten, kan t.ex. bestå i att medborgaren stryks från röstlängden eller inte godtas som kandidat i valet i hemstaten.

3.3 Rådets direktiv (EU) 2025/1788

Rådet antog den 24 juni 2025 direktiv (EU) 2025/1788 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EUT L, 8.9.2025), härefter benämnt direktivet eller det nya direktivet. Direktivet är en omarbetning av direktiv 93/109/EG och innebär att flera ändringar görs. Syftet är att uppdatera, förtydliga och stärka reglerna för utövandet av rätten att rösta och kandidera i val till Europaparlamentet (skäl 4). Genom direktivet görs det lättare för unionsmedborgare att utöva sin rösträtt och rätten till valbarhet stärks i det land där de är bosatta (skäl 9). Samtidigt förhindras flerfaldig röstning eller fall där samma person skulle kandidera mer än en gång i samma val (skäl 16). Ett annat syfte med direktivet är att ge unionsmedborgarna tillgång till lämplig information om sina valrättigheter och valförfarandet i det land där de är bosatta (skäl 19–21). Ytterligare ett syfte är att, genom insamling och tillhandahållande av statistiska uppgifter om unionsmedborgares – och i synnerhet utländska unionsmedborgares – deltagande i Europaparlamentsval, utvärdera de åtgärder som vidtagits och identifiera andra åtgärder som krävs för att säkerställa ett effektivt utövande av unionsmedborgarnas valrättigheter (skäl 26–27).

Flera av artiklarna i direktiv 93/109/EG har förts över till direktivet med enbart redaktionella förändringar. Nedan berörs därför enbart de artiklar som kräver införlivande och som innebär materiella förändringar.

I artiklarna 9 och 10 i direktivet ändras de krav som medlemsstaterna *ska* respektive *får* ställa på utländska unionsmedborgare som anmäler att de önskar att bli registrerade som väljare eller registrerar sig som kandidat i ett val till Europaparlamentet. Enligt artikel 9.2.a ska den försäkran som en unionsväljare *ska* lämna, utöver de uppgifter som tidigare krävdes enligt direktiv 93/109/EG, även innehålla uppgifter om namn, födelsedatum och födelseort. En unionsmedborgare som vill registrera sig som kandidat ska i sin försäkran, utöver de uppgifter som krävdes enligt direktiv 93/109/EG, också ange sitt namn (artikel 10.1.a). Vidare får medlemsstaterna numera ställa krav på att en unionsmedborgare som önskar bli registrerad som väljare eller kandidat, i tillämpliga fall, anger det personnummer som utfärdats av hemstaten eller bosättningsstaten, den typ av identitetshandling eller resehandling som utfärdats av hemstaten och dess serienummer, datum för försäkran och sina kontaktuppgifter såsom telefonnummer eller e-postadress (artiklarna 9.3 och 10.2).

Genom artikel 12 utvidgas och förtydligas medlemsstaternas informationsskyldighet gentemot utländska unionsmedborgare när det gäller villkoren och de närmare bestämmelserna för registrering som väljare eller kandidat vid Europaparlamentsval. Medlemsstaterna ska utse en eller flera myndigheter med ansvar för att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att utländska unionsmedborgare i god tid informeras om villkoren och de närmare bestämmelserna för registrering som väljare eller kandidat

vid Europaparlamentsval. Dessa myndigheter ska i god tid tillgängliggöra information för registrerade unionsväljare och valbara unionsmedborgare om bl.a. registreringsstatus, datum för valet och hur och var man ska rösta, relevanta regler om rättigheter och skyldigheter för väljare och kandidater samt sätt att få ytterligare information om anordnande av valet, inklusive kandidatlistan. Allmän information om den nationella ramen för anordnande av Europaparlamentsval ska också finnas tillgänglig på minst ett annat av unionens officiella språk som i stort förstås av unionsmedborgare som bor på dess territorium. Informationen som tillhandahålls ska göras tillgänglig i synnerhet för personer med funktionsnedsättning.

Artikel 13 gäller medlemsstaternas utbyte av den information som samlats in enligt artiklarna 9 och 10. För att utbytet ska ske i tillräckligt god tid före valet föreskrivs att bosättningsstaten, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om upptagande av väljare i röstlängden och anmälan av kandidater, ska börja tillhandahålla hemstaten denna information senast sex veckor före den första dagen i den valperiod som avses i artikel 10.1 i valrättsakten. Bosättningsstaten ska också tillhandahålla datum för registrering i sin röstlängd när det gäller begäranden om registrering som görs efter dagen för införlivandet av direktivet.

Enligt artikel 14 ska medlemsstater som ger möjlighet till förtidsröstning, poströstning, elektronisk röstning och röstning via internet vid Europaparlamentsval säkerställa att unionsväljare har tillgång till dessa röstningsmetoder på liknande villkor som de som gäller för deras egna medborgare.

Artiklarna 15 och 17.1 ålägger medlemsstaterna en skyldighet att samla in och tillhandahålla statistiska uppgifter. I artikel 15 anges att medlemsstaterna ska möjliggöra insamling av relevanta statistiska uppgifter om deltagande i Europaparlamentsval av unionsmedborgare och, om sådana uppgifter finns tillgängliga, tillhandahålla dem till allmänheten och kommissionen. Enligt artikel 17.1 ska medlemsstaterna inom sex månader efter varje Europaparlamentsval informera kommissionen om tillämpningen av direktivet på sitt territorium. Rapporten ska i synnerhet, om sådana uppgifter finns tillgängliga, innehålla statistiska uppgifter om unionsväljares och valbara unionsmedborgares deltagande i Europaparlamentsval och en sammanfattning av de åtgärder som vidtagits till stöd för detta.

4 Unionsmedborgare ska lämna ytterligare upplysningar för att tas upp i röstlängden och för att kunna kandidera

Promemorians förslag

För att en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare ska tas upp i röstlängden ska han eller hon senast 30 dagar före valdagen skriftligen hos länsstyrelsen även ange sitt namn, sitt födelsedatum och sin födelseort.

En unionsmedborgare som inte är svensk medborgare och som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet ska i en egenhändigt undertecknad försäkran till den centrala valmyndigheten även ange sitt namn.

Promemorians bedömning

Det behövs inte några ytterligare författningsändringar.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

För att en unionsmedborgare ska kunna tas upp i röstlängd bör även namn, födelsedatum och födelseort anges

I 1 kap. 4 § andra stycket vallagen (2005:837) anges att unionsmedborgare som har rösträtt vid val till region- och kommunfullmäktige och som vid val till Europaparlamentet inte röstar i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, har rösträtt vid ett sådant val i Sverige. Av 1 kap. 7 och 8 §§ kommunallagen (2017:725) följer att unionsmedborgare som är folkbokförda i en kommun och som på valdagen har fyllt 18 år har rösträtt i sådana val.

Av 5 kap. 3 § första stycket vallagen följer att unionsmedborgare som inte är svenska medborgare tas upp i röstlängd om de fyller 18 år senast på valdagen, är folkbokförda här i landet eller är bosatta här men, enligt 5 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481), inte ska folkbokföras här och om de senast 30 dagar före valdagen lämnar en skriftlig anmälan till länsstyrelsen. I anmälan ska de ange att de vill bli upptagna i röstlängden, ange sin nationalitet, sin adress i Sverige samt, i fråga om den som inte är folkbokförd, sin födelsetid eller i förekommande fall sitt personnummer. De ska även ange den valkrets eller det område i hemstaten där de senast var upptagna i röstlängd samt försäkra att de inte kommer att rösta i en annan medlemsstat.

Som framgår ovan i avsnitt 3.3 har ändringar genom det nya direktivet gjorts avseende vilka uppgifter som ska lämnas för att kunna tas upp i röstlängden. Utöver den uppgiftsskyldighet som framgått sedan tidigare ska en försäkran även innehålla uppgifter om unionsväljarens namn, födelsedatum och födelseort (artikel 9). Syftet med uppgiftsskyldigheten är att medlemsstaterna genom utbyte av den lämnade informationen ska kunna förhindra flerfaldig röstning. Eftersom medlemsstaterna förlitar sig på olika uppgifter för att identifiera medborgare måste en gemensam uppsättning uppgifter användas, samtidigt som de personuppgifter som

utbyts bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå dessa syften (skäl 16). För att unionsmedborgare ska kunna utöva sin rösträtt bör de formaliteter som krävs för att de ska kunna tas upp i röstlängden också vara så enkla som möjligt (skäl 9).

Enligt 5 kap. 3 § vallagen krävs inte att en unionsmedborgare i sin försäkran anger sitt namn eller sin födelseort och det är enbart de som är bosatta i Sverige, men som enligt 5 § andra stycket folkbokföringslagen, inte ska folkbokföras här, som ska ange sitt födelsedatum eller i förekommande fall sitt personnummer. För att uppfylla direktivets krav bör samtliga unionsmedborgare som inte är svenska medborgare lämna uppgifter om namn, födelsedatum och födelseort i sin försäkran. Eftersom samtliga unionsmedborgare nu ska ange sitt födelsedatum saknas skäl att behålla en särreglering för de som är bosatta i Sverige men som enligt 5 § andra stycket folkbokföringslagen inte ska folkbokföras här. En unionsmedborgare bör därför, för att tas upp i röstlängden, även ange sitt namn, sitt födelsedatum och sin födelseort i sin anmälan till länsstyrelsen. Om personen har tilldelats ett personnummer ska även denna uppgift lämnas (jfr prop. 2013/14:37 s. 22 och 38).

Sammanfattningsvis bör vallagen ändras så att en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare, för att tas upp i röstlängden, även ska ange sitt namn, sitt födelsedatum och sin födelseort.

För att en unionsmedborgare ska kunna kandidera bör även namn anges i försäkran till Valmyndigheten

Enligt 2 kap. 11 § första stycket vallagen ska en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare och som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet lämna in en egenhändigt undertecknad försäkran till den centrala valmyndigheten i vilken han eller hon bl.a. ska ange sin nationalitet och sin adress i Sverige, sitt födelsedatum, sin födelseort och den senaste adressen i hemstaten samt förklara att han eller hon inte kandiderar vid val till Europaparlamentet i någon annan stat och inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut har förlorat sin valbarhet i sin hemstat.

Som framgår ovan i avsnitt 3.3 har ändringar i EU-regleringen gjorts avseende vilka uppgifter kandidater ska lämna. Utöver de uppgifter som ska ha lämnats sedan tidigare ska en försäkran även innehålla kandidatens namn. Syftet med uppgiftslämnandet är att medlemsstaterna ska kunna förhindra att en person kandiderar i flera länder eller kandiderar i bosättningsstaten trots att han eller hon har förlorat sin valbarhet i hemstaten (skäl 13, 14 och 16 i direktivet).

Enligt 2 kap. 11 § första stycket vallagen krävs inte att en unionsmedborgare som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet anger sitt namn i sin försäkran. Bestämmelsen bör därför ändras så att det framgår att även den uppgiften ska lämnas.

Sammanfattningsvis bör vallagen ändras så att en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet även ska ange sitt namn i sin försäkran till den centrala valmyndigheten. Genom dessa ändringar uppfyller svensk rätt direktivets krav.

En unionsmedborgare ska inte vara skyldig att lämna några ytterligare uppgifter

Av avsnitt 3.3 ovan framgår att medlemsstaterna får ställa krav på ytterligare uppgifter som ska lämnas av en unionsmedborgare som vill tas upp i röstlängden eller som önskar kandidera vid Europaparlamentsval. Fler uppgifter skulle kunna underlätta informationsutbytet och göra det enklare för svenska respektive utländska myndigheter att identifiera de personer som andra medlemsstater lämnar eller efterfrågar upplysningar om. Samtidigt bör uppgiftsbördan minimeras. Endast uppgifter som är motiverade och behövliga bör omfattas av en uppgiftsskyldighet, för att göra anmälan så enkel som möjligt samt underlätta för valadministrationen. Krav på att lämna ytterligare uppgifter bör därför inte införas.

5 En tidsfrist för informationsutbyte med andra medlemsstater införs

Promemorians förslag

Den centrala valmyndigheten ska senast sex veckor före den första dagen i valperioden börja tillhandahålla hemstaterna information om unionsmedborgare som har tagits upp i röstlängd i Sverige och om unionsmedborgare som har förklarat att de vill kandidera vid val till Europaparlamentet i Sverige.

Skälen för promemorians förslag

Enligt artikel 13.1 i det nya direktivet ska medlemsstaterna i tillräckligt god tid före valdagen utbyta den information som har lämnats av de unionsmedborgare som vill tas upp i röstlängden respektive kandidera i en annan medlemsstat än sin hemstat. För detta ändamål ska bosättningsstaten, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om upptagande av väljare i röstlängden och anmälan av kandidater, börja tillhandahålla hemstaten denna information senast sex veckor före den första dagen i den valperiod som avses i artikel 10.1 i valrättsakten. Bosättningsstaten ska också tillhandahålla datum för registrering i sin röstlängd när det gäller begäranden om registrering som görs efter dagen för införlivandet av detta direktiv. Syftet med bestämmelsen är att medlemsstaterna genom utbyte av den lämnade informationen ska kunna förhindra flerfaldig röstning eller att en person kandiderar i flera länder eller kandiderar i bosättningsstaten trots att han eller hon har förlorat sin valbarhet i hemstaten (skäl 16).

Av 5 kap. 3 § andra stycket vallagen följer att om en unionsmedborgare har tagits upp i röstlängd enligt första stycket ska en underrättelse sändas till den behöriga myndigheten i den stat där väljaren är medborgare. I 2 kap. 11 § andra stycket anges därutöver att när en unionsmedborgare har förklarat att han eller hon vill kandidera vid val till Europaparlamentet i Sverige och att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet i hemstaten,

ska den centrala valmyndigheten sända en underrättelse om detta till den behöriga myndigheten i den stat där personen är medborgare.

Regleringen i vallagen anger således redan att den centrala valmyndigheten ska underrätta unionsmedborgarens hemstat. Det framgår dock inte när detta ska ske. Eftersom det nya direktivet ställer krav på att informationen ska börja tillhandahållas senast sex veckor innan valperioden bör detta framgå av bestämmelserna i vallagen. Ändringarna kommer emellertid inte att få någon betydelse i praktiken eftersom Valmyndigheten redan i dag tillhandahåller de behöriga myndigheterna information löpande, allteftersom utländska unionsmedborgare anmäler att de vill tas upp i röstlängden eller kandidera.

6 Unionsmedborgare som inte lämnar försäkran om valbarhet ska inte kunna kandidera eller bli valda

Promemorians förslag

En anmälan om kandidatur i valet till Europaparlamentet ska inte beaktas från en utländsk unionsmedborgare om medborgaren inte har lämnat en försäkran om att han eller hon inte kandiderar i någon annan stat och inte har förlorat sin valbarhet i sin hemstat.

Ett samtycke från en utländsk unionsmedborgare som kandiderar i val till Europaparlamentet ska inte beaktas om medborgaren inte har lämnat en försäkran om att han eller hon inte kandiderar i någon annan stat och inte har förlorat sin valbarhet i sin hemstat. Samtycket ska inte heller beaktas om upplysningar från kandidatens hemstat visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där.

Om en utländsk unionsmedborgare som kandiderar i val till Europaparlamentet inte lämnat någon försäkran om att han eller hon inte kandiderar i någon annan stat eller har förlorat sin valbarhet i sin hemstat, ska hans eller hennes namn på en valsedel anses obefintligt.

Skälen för promemorians förslag

Unionsmedborgare som genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut har förlorat sin valbarhet ska inte vara valbara till Europaparlamentet (artikel 6.1 direktivet). En utländsk unionsmedborgare som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet i bosättningsstaten ska därför lämna en försäkran som bl.a. ska innehålla en förklaring om att han eller hon inte har förlorat sin valbarhet i hemstaten (artikel 10.1). För att kontrollera att kandidaten inte har förlorat sin valbarhet ska bosättningsstaten anmäla försäkran till hemstaten. Hemstaten ska lämna de upplysningar av betydelse som finns tillgängliga och om dessa visar att försäkran innehåller oriktiga uppgifter ska bosättningsstaten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med sin nationella lagstiftning för att hindra att personen i fråga

utövar sin valbarhet eller, om detta inte är möjligt, antingen hindra personen från att väljas eller från att utöva sitt mandat (artikel 6.2 och 6.4).

I svensk rätt finns numera ett obligatoriskt krav på skriftligt samtycke till kandidatur för att vara valbar (2 kap. 9 och 20 §§ vallagen, se prop. 2017/18:38 s. 29). Ett parti som vill anmäla samtliga sina kandidater för ett visst val ska skriftligen göra detta hos den centrala valmyndigheten eller, i den utsträckning som regeringen bestämmer, länsstyrelsen. Tillsammans med anmälan ska partiet lämna en egenhändigt undertecknad förklaring från varje kandidat att han eller hon samtycker till anmälan (2 kap. 9 § vallagen). Dessa krav gäller även utländska unionsmedborgare. Som framgår ovan ska dock en utländsk unionsmedborgare som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet dessutom lämna en försäkran till den centrala valmyndigheten och bl.a. förklara att han eller hon inte kandiderar vid val till Europaparlamentet i någon annan stat och inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut har förlorat sin valbarhet i sin hemstat (2 kap. 11 § vallagen). En utländsk unionsmedborgare är nämligen inte valbar vid val till Europaparlamentet i Sverige om han eller hon förlorat sin valbarhet i hemstaten (1 kap. 5 § vallagen).

En anmälan av kandidater av ett parti ska inte beaktas om partiet inte kan visa att det har fått kandidaternas samtycke till att anmäla dem. Samma sak gäller om kandidaten är unionsmedborgare, anmäls som kandidat i val till Europaparlamentet och den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat lämnar upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där (2 kap. 12 § vallagen). Att anmälan inte ska beaktas innebär att Valmyndigheten ska vägra trycka valsedlar som skulle komma att innehålla namn på både anmälda och icke anmälda kandidater (prop. 2004/05:163 s. 110). Om sådana valsedlar ändå förekommer anses kandidatens namn vara obefintligt vid den slutliga rösträkningen (13 kap. 8 § första stycket 3 vallagen).

En kandidat kan dock på egen hand lämna sitt samtycke till Valmyndigheten och därefter bli vald genom att kandidera för ett parti med en s.k. öppen kandidatlista. En utländsk unionsmedborgare som väljer att kandidera på det sättet ska visserligen också lämna en försäkran om att han eller hon inte kandiderar vid val till Europaparlamentet i någon annan stat och inte har förlorat sin valbarhet i sin hemstat. Om det kommer fram att han eller hon har förlorat sin valbarhet i hemstaten ska namnet anses obefintligt eftersom valbarhet är ett krav för att kandidatnamnet ska räknas vid den slutliga rösträkningen (13 kap. 8 § första stycket 1 vallagen).

Om en utländsk unionsmedborgare inte lämnar en försäkran finns det emellertid ingen möjlighet för Valmyndigheten att kräva in den. Inte heller finns det någon grund för att bedöma kandidatens namn som obefintligt på grund av att han eller hon inte har lämnat in en försäkran. I dessa situationer har Valmyndigheten ändå försökt få in försäkran från de berörda personerna, men inte alltid lyckats (Valmyndighetens erfarenhetsrapport från val till Europaparlamentet 2024, s. 19). Regleringen innebär att en kandidat som lämnar en försäkran och som visar sig ha förlorat sin valbarhet kommer att bortses från vid den slutliga rösträkningen, medan en kandidat som inte lämnar en försäkran inte riskerar det, oavsett om han eller hon har förlorat sin valbarhet eller inte. Det innebär att en kandidat som frivilligt väljer att lämna en försäkran potentiellt hamnar i en sämre ställning än en kandidat som inte gör det. Bortsett från att följderna av den

nuvarande svenska regleringen rent allmänt framstår som olämpliga tillgodoser den inte heller kravet i artikel 6 i direktivet på att bosättningsstaten ska förhindra att unionsmedborgare som har förlorat sin valbarhet i hemstaten är valbara i bosättningsstaten. Det kan också ifrågasättas om regleringen är förenlig med kravet i artikel 4.2 i direktivet, som anger att ingen får kandidera i mer än en medlemsstat vid samma val.

Vallagen bör därför ändras så att en unionsmedborgare som inte har lämnat en försäkran enligt 2 kap. 11 § vallagen inte ska kunna kandidera i val till Europaparlamentet i Sverige och, om så ändå sker, ska han eller hon inte kunna väljas. En anmälan om att en unionsmedborgare kandiderar i val till Europaparlamentet i Sverige bör därför inte beaktas om kandidaten inte lämnat en försäkran. Om en kandidat på egen hand lämnar sitt samtycke till Valmyndigheten bör namnet vidare anses obefintligt vid den slutliga rösträkningen om han eller hon inte har lämnat någon försäkran.

Valmyndigheten har i sin erfarenhetsrapport även hemställt om att ett samtycke inte ska beaktas om unionsmedborgaren inte har lämnat en försäkran enligt 2 kap. 11 § vallagen. Detta motiveras med att en sådan kandidat, i annat fall, skulle framstå som valbar för väljarna innan valet, vilket skulle vara vilseledande. Personer som lämnat ett samtycke till kandidatur anges nämligen på Valmyndighetens hemsida. Att ett samtycke inte ska beaktas i dessa situationer är inte en förutsättning för att förhindra en kandidatur med de ovan föreslagna ändringarna. Att en person genom sitt samtycke framstår som valbar för väljarna är dock inte en god ordning när han eller hon inte har lämnat en försäkran och då inte är valbar. Ett samtycke från en unionsmedborgare som önskar kandidera bör därför inte beaktas om han eller hon antingen inte har lämnat en försäkran eller om upplysningar från hemstaten visar att valbarheten där har förlorats.

7 En väljare som strukits ur röstlängden bör inte återupptas i vissa situationer

Promemorians förslag

En svensk medborgare ska inte återupptas i röstlängden genom att brevrösta eller förtidsrösta om han eller hon inför valet har strukits från röstlängden på grund av att den centrala valmyndigheten har underrättats om att han eller hon är upptagen i röstlängd i ett annat land.

Skälen för promemorians förslag

Enligt artikel 4.2 i det nya direktivet ska unionsväljare utöva sin rösträtt antingen i bosättningsstaten eller i hemstaten. Ingen får rösta mer än en gång vid samma val. Enligt artikel 13 i direktivet ska hemstaten, i enlighet med sin nationella lagstiftning, vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att dess medborgare inte röstar mer än en gång eller kandiderar i mer än en medlemsstat.

I 5 kap. 5 § vallagen anges att om den centrala valmyndigheten underrättas av en myndighet i någon annan medlemsstat om att en person som

vid val till Europaparlamentet är upptagen i röstlängd här i landet också är upptagen i röstlängd i ett annat land eller redan har röstat i valet, ska myndigheten genast stryka personen från röstlängden. Genom 5 kap. 2 § andra och tredje stycket vallagen finns dock en möjlighet för svenska medborgare som inte är folkbokförda här och som inte är upptagna i röstlängd att återupptas i röstlängden och rösta vid bl.a. Europaparlamentsval i Sverige. Syftet med de bestämmelserna är att svenska medborgare som har rösträtt ska kunna rösta trots att de har fallit ur röstlängden eftersom det var mer än tio år sedan de var folkbokförda i Sverige eller anmälde sig hos Skatteverket (prop. 2024/25:181 s. 67–68 och prop. 2004/05:163 s. 97). Så som bestämmelserna är utformade nu möjliggör de emellertid att även de som inför det aktuella valet har strukits ur röstlängden enligt 5 kap. 5 § vallagen, för att de ska eller har röstat i en annan medlemsstat, också återupptas i röstlängden och röstar i Sverige. För att förhindra att svenska medborgare röstar flera gånger bör därför bestämmelserna undanta de väljare som inför valet har strukits ur röstlängden enligt 5 kap. 5 §.

8 Valmyndigheten ska rapportera om valet till EU

Promemorians förslag

Valmyndigheten ska utföra den rapporteringsskyldighet som Sverige har enligt artikel 17.1 i rådets direktiv (EU) 2025/1788 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare.

Skälen för promemorians förslag

Enligt artikel 17.1 i det nya direktivet ska medlemsstaterna inom sex månader efter varje Europaparlamentsval informera kommissionen om tillämpningen av direktivet på sitt territorium. Rapporten ska i synnerhet, om sådana uppgifter finns tillgängliga, innehålla statistiska uppgifter om unionsväljares och valbara unionsmedborgares deltagande i Europaparlamentsval och en sammanfattning av de åtgärder som vidtagits till stöd för detta. I skäl 26 i direktivet anges att det europeiska nätverket för valsamarbete skulle kunna stödja en process för insamling av uppgifter om utländska unionsmedborgares deltagande i val genom utarbetande av gemensamma referenser för denna. Av skäl 27 framgår vidare att kommissionen ska stödja övervakningen och rapporteringen, vad gäller genomförandet av direktivet, genom att bl.a. i tillräckligt god tid före Europaparlamentsvalet skicka ut ett frågeformulär till medlemsstaterna om unionsmedborgares deltagande i valet. Frågeformuläret ska utarbetas i samarbete med medlemmarna i det europeiska nätverket för valsamarbete.

Det europeiska nätverket för valsamarbete inrättades av kommissionen inför Europaparlamentsvalet 2019. Valmyndigheten är Sveriges huvud-

sakliga representant i nätverket. Inom ramen för samarbetet delar de nationella valmyndigheterna bl.a. information om sina respektive valsystem vad gäller såväl juridiska som praktiska frågor samt utbyter uppgifter och erfarenheter från de val som hållits. Det innefattar t.ex. rapportering av unionsväljares och valbara unionsmedborgares deltagande i Europaparlamentsval, information till dessa om deras rättigheter samt hur systemet administreras.

Genom sin roll i det europeiska nätverket för valsamarbete kommer Valmyndigheten att vara delaktig i den närmare utformningen av den aktuella rapporteringsskyldigheten. Vidare rapporterar Valmyndigheten i praktiken redan i dag de uppgifter som skyldigheten kommer att omfatta. Det är därför lämpligt att myndigheten även i fortsättningen gör det.

Rapporterna enligt artikel 17.1 ska innehålla statistiska uppgifter, i den mån de finns tillgängliga, om valdeltagande och unionsmedborgares deltagande som kandidater i valet. I Sverige ingår statistiska uppgifter om de allmänna valen i den officiella statistiken och Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig myndighet för denna statistik (se bilagan till förordningen [2001:100] om den officiella statistiken).

Uppgifter om valdeltagandet publiceras löpande i takt med att rösträkningen färdigställs. Uppgiften avser dock det totala valdeltagandet och är inte uppdelad på svenska medborgare och andra unionsmedborgare. Efter varje val publicerar SCB visserligen en s.k. valdeltagandeundersökning där sådana uppgifter normalt ingår. Denna rapport publiceras dock normalt året efter ett val till Europaparlamentet eftersom det tar tid att sammanställa och genomföra statistiska analyser av valdeltagandet. Valmyndigheten kommer därmed inte kunna hämta uppgifter ur valdeltagandeundersökningen för att kunna rapportera valdeltagandet för unionsväljare som inte är svenska medborgare. Med hänsyn till att skyldigheten enligt direktivet dock endast omfattar sådana uppgifter som finns tillgängliga är det tillräckligt att rapportera de uppgifter om valdeltagande som redan är färdigställda.

Vad gäller uppgifter om kandidaturer är det uppgifter som Valmyndigheten redan registrerar och publicerar inför valet. Sådana uppgifter bör därför relativt enkelt kunna sammanställas inför att rapporten lämnas.

För att det tydligt ska framgå att Sverige har införlivat artikel 17.1 bör rapporteringsskyldigheten uttryckligen framgå av lag eller förordning. Eftersom skyldigheten inte i första hand är kopplad till Europaparlamentsvalet i sig, utan till Valmyndighetens verksamhet, bör rapporteringsskyldigheten framgå av myndighetens instruktion.

9 Behandling av personuppgifter

Promemorians förslag

Valmyndigheterna ska ges befogenhet att i val- och folkomröstningsdatabasen även få behandla uppgifter om födelseort och valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd. Uppgifterna i fråga gäller de personer som kan antas komma att vara röstberättigade den dag som ett val eller en folkomröstning ska hållas.

Skälen för promemorians förslag

Personuppgiftsbehandlingen vid val till Europaparlamentet

I lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar, förkortad valdatabaslagen, finns bestämmelser som tillämpas för Valmyndigheten, länsstyrelserna och Sametinget vid behandling av personuppgifter i verksamhet med bl.a. val till Europaparlamentet. Valdatabaslagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Vid behandling av personuppgifter enligt valdatabaslagen gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av valdatabaslagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till valdatabaslagen.

I verksamhet med val och folkomröstningar får valmyndigheterna enligt 1 kap. 4 § valdatabaslagen behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs för framställning av röstlängder och röstkort inför ett val eller en folkomröstning, framställning av valsedlar och sammanräkning av valresultat och tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten. Enligt 1 kap. 5 § valdatabaslagen får uppgifter också behandlas i databasen för att tillgodose samhällets behov av uppgifter i samband med val och folkomröstning. Personuppgifter som behandlas enligt 4 eller 5 § får behandlas även för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in (1 kap. 5 a § valdatabaslagen). Den senare bestämmelsen är ett uttryck för den s.k. finalitetsprincipen, jfr artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning. Detta innebär bl.a. att behandling för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1 i förordningen inte ska anses vara oförenlig med insamlingsändamålen (prop. 2017/18:115 s. 39).

Bestämmelser om den s.k. val- och folkomröstningsdatabasen finns i 2 kap. valdatabaslagen. Databasen definieras i 2 kap. 1 § valdatabaslagen som en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen. Val- och folkomröstningsdatabasen får enligt 2 kap. 2 § valdatabaslagen innehålla uppgifter dels om personer som kan antas

komma att vara röstberättigade den dag som ett val eller en folkomröstning ska hållas, dels om personer som är kandidater i val. Uppgifter om andra personer får behandlas bara om det behövs för handläggningen av ett ärende. När det gäller de som är röstberättigade får databasen enligt 2 kap. 3 § innehålla uppgifter om födelsetid, personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, fastighetsbeteckning, valdistrikt, medborgarskap samt tidpunkt för invandring. För en person som inte är folkbokförd i Sverige får dessutom uppgift om tidpunkt för utvandring och anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen behandlas.

Behandling av personuppgifter för att fastställa röstlängd

Den behandling av personuppgifter som regleras i lagen om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Behandlingen kan således ske med stöd av artikel 6.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning. Den rättsliga grunden för behandlingen fastställs dels genom regleringen av verksamheten vid val som finns i vallagen, dels genom lagen om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar. (jfr artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning).

Enligt rådets direktiv (EU) 2025/1788 ska en unionsväljare som vill bli upptagen i röstlängden i bosättningsstaten i sin försäkran bl.a. ange sin födelseort och den valkrets eller det område i hemstaten där han eller hon senast var upptagen i en röstlängd. För att valmyndigheterna ska få behandla sådana uppgifter i fråga om de som är röstberättigade är det nödvändigt att uppräkningen i 2 kap. 3 § valdatabaslagen kompletteras med uppgift om födelseort och uppgift om den valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd.

Förslaget innebär att de personuppgiftsansvariga myndigheterna får behandla ytterligare en kategori av personuppgifter och att behandlingen av personuppgifter hos myndigheterna således kommer att öka. Detta kan potentiellt medföra en ökad risk för integritetskränkningar. Syftet med förslagen är dock att underlätta och förtydliga avgörandet av frågor om rösträtt och valbarhet, vilket är en förutsättning för att valet till Europaparlamentet ska kunna genomföras på ett effektivt och rättssäkert sätt. Det är också en förutsättning för att undvika att någon röstar eller kandiderar i flera medlemsstater.

I lagen finns särskilda bestämmelser som är ägnade att värna den enskildes personliga integritet, t.ex. en begränsning till uppgifter som lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det och regler om förbud mot att söka på känsliga personuppgifter i databaser. Regeringen har tidigare bedömt att lagstiftningen är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas, i enlighet med artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:115 s. 14). De ytterligare personuppgifter som nu föreslås få behandlas bedöms vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (jfr artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning). Bedömningen är därför att det intrång i den personliga integriteten som kompletteringen i regelverket ger upphov till är begränsad och att det finns regler som är tillräckliga för att

säkerställa att uppgifterna behandlas på ett säkert sätt. Regleringen bedöms således även med denna komplettering vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Sammanfattningsvis bör uppräkningen av vilka personuppgifter som valmyndigheterna får behandla i val- och folkomröstningsdatabasen gällande röstberättigade, därför kompletteras med uppgift om födelseort och uppgift om den valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd.

10 Inga ytterligare författningsändringar behövs för att genomföra direktivet

Promemorians bedömning

Det behövs inte några ytterligare författningsändringar för att genomföra rådets direktiv (EU) 2025/1788 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare.

Skälen för promemorians bedömning

Artikel 9.4

Av artikel 9.4 i direktivet framgår att unionsmedborgare som tagits upp i röstlängden ska stå kvar i den på samma villkor som statens egna medborgare tills de begär att bli strukna eller tills de stryks därför att villkoren för rösträtt inte längre är uppfyllda. Om det finns bestämmelser om att underrätta medborgarna om en sådan strykning från röstlängden ska dessa bestämmelser tillämpas på samma sätt på unionsväljare.

Enligt 5 kap. 3 § tredje stycket vallagen ska unionsmedborgare som har tagits upp i röstlängden stå kvar där till dess de stryks från den på egen begäran eller villkoren för rösträtt inte längre är uppfyllda. Det behövs därmed inte några ytterligare bestämmelser i svensk rätt för att uppfylla direktivets krav.

Artikel 11

Av artikel 11.1 i direktivet framgår att bosättningsstaten i god tid och på ett tydligt och enkelt språk ska informera den berörda personen om de beslut som fattats om dennes ansökan om upptagande i röstlängden eller om huruvida dennes ansökan att kandidera kan tas upp till prövning. Enligt artikel 11.2 ska en unionsmedborgare som vägras att bli upptagen i röstlängden eller vars ansökan om att kandidera avvisas ska ha samma rätt till överprövning som lagstiftningen i bosättningsstaten ger egna medborgare som är väljare och valbara. Av artikel 11.3 framgår vidare att om det föreligger fel i röstlängderna eller i kandidatlistorna för val till Europaparlamentet ska de berörda personerna ha samma rätt till överprövning som lagstiftningen i bosättningsstaten ger de egna medborgare

som är väljare och valbara. Av artikel 11.4 framgår att medlemsstaterna tydligt och i god tid ska informera den berörda personen om det beslut som avses i punkt 1 och om de möjligheter till överprövning som avses i punkterna 2 och 3.

Om en unionsmedborgare skickar in sin försäkran och lämnar de uppgifter som framgår av vallagen och förutsättningarna för att tas upp i röstlängd är uppfyllda, kommer unionsmedborgaren att tas upp i röstlängden i samband med att den fastställs, jfr 5 kap. 1 § vallagen. Av 1997 års vallag (1997:157) framgick uttryckligen att beslut med anledning av anmälningar meddelas när röstlängden upprättas, se 7 kap. 5 § tredje stycket 1997 års vallag. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att beslutet att ta upp den som gjort anmälan i röstlängd grundas dels på uppgifterna i anmälan och i försäkran, dels på en kontroll av att den som gjort anmälan var folkbokförd här i landet trettio dagar före valdagen. I nuvarande vallag framgår visserligen inte uttryckligen när ett beslut ska anses ha fattats. Någon förändring är dock inte avsedd i sak.

Om anmälan inte leder till att unionsmedborgaren tas upp i röstlängden, eller om han eller hon stryks från röstlängden, upprättas ett beslut om detta som expedieras till unionsmedborgaren, jfr 33 § förvaltningslagen (2017:900).

Om en unionsmedborgare tas upp i röstlängden informeras denne genom att han eller hon får ett röstkort. När röstlängden har upprättats ska den centrala valmyndigheten nämligen upprätta ett röstkort för varje väljare. Sådana röstkort ska skickas ut i så god tid att de kan beräknas vara väljarna tillhanda senast 18 dagar före valdagen (5 kap. 8 § vallagen). Ett röstkort ska innehålla uppgift om väljarens namn och nummer i röstlängden, vilka val som väljaren får delta i, och väljarens vallokal och dess öppettider (5 kap. 9 § vallagen).

Vad gäller överprövning har den som anser att röstlängden innehåller felaktiga uppgifter om dem en möjlighet att senast tolv dagar före valdagen skriftligen begära att uppgifterna rättas. Detta gäller också dem som anser sig vara felaktigt uteslutna ur röstlängden (5 kap. 6 § vallagen). Frågor om rättelse prövas av länsstyrelsen, antingen efter framställning enligt första stycket eller på eget initiativ. Länsstyrelsens eller den centrala valmyndighetens beslut om rättelse i röstlängd får överklagas till Valprövningsnämnden (15 kap. 3 § 2 vallagen). Regleringen gör inte någon åtskillnad på unionsmedborgare eller andra väljare.

Vad gäller kandidater framgår av 2 kap. 11–12 §§ vallagen hur processen går till. Som framgår ovan ska unionsmedborgare som inte är svenska medborgare och som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet i en egenhändigt undertecknad försäkran och anmälan till den centrala valmyndigheten ange vissa uppgifter. Den centrala valmyndigheten sänder sedan en underrättelse till sin motsvarighet i den stat där personen är medborgare och ska därvid även begära upplysning om huruvida unionsmedborgaren har förlorat sin valbarhet i hemstaten. Om den behöriga myndigheten i hemstaten lämnar upplysningar som visar att personen har förlorat sin valbarhet där, ska anmälan inte beaktas. Följden av att en unionsmedborgare har förlorat sin valbarhet i hemstaten är att hon eller han inte är valbar (1 kap. 5 § vallagen). Kandidatens namn ska därmed betraktas som obefintligt vid den slutliga rösträkningen (13 kap. 8 § första stycket 1 vallagen).

Genom beslutet att upprätta röstlängden och utskicket av röstkortet informeras väljaren om att denne har tagits upp i röstlängden. Några ändringar i vallagstiftningen behövs därmed inte för att uppfylla kraven i artikel 11.4. Med hänsyn till att regleringen om rättelse och överprövning av beslut om rättelse är neutral i förhållande till unionsmedborgare och andra väljare behövs inte heller någon ändring av vallagstiftningen för att uppfylla kraven enligt 11.3. Inte heller behöver regleringen i vallagen justeras med anledning av direktivet avseende anmälan av kandidater.

Artikel 12

Av artikel 12 i direktivet framgår att medlemsstaterna ska utse en eller flera myndigheter med ansvar att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att utländska unionsmedborgare i god tid informeras om villkoren och de närmare bestämmelserna för registrering som väljare eller kandidat vid val till Europaparlamentet. Det handlar bl.a. om information, på begäran, om registreringsstatus samt om datum för valet samt hur och var man ska rösta. Det handlar vidare om relevanta regler om rättigheter och skyldigheter för väljare och kandidater samt om sätt att få ytterligare information om anordnande av valet. Informationen ska göras tillgänglig på ett eller flera av bosättningsstatens officiella språk och allmän information om den nationella ramen för anordnande av valet till Europaparlamentet ska också finnas tillgänglig på minst ett annat av unionens officiella språk. Medlemsstaterna ska också säkerställa att informationen om villkor och närmare bestämmelser för registrering som väljare eller kandidat görs tillgänglig i synnerhet för personer med funktionsnedsättning.

Väljarna bör enkelt kunna förstå hur val genomförs och vad som förväntas av dem. I Valmyndighetens övergripande ansvar för frågor om val ingår därför bl.a. att informera allmänheten om när, var och hur man röstar. Tidigare framgick detta uttryckligen av vallagen, men sedan 2005 års vallag anses det ingå i uppgiften för den centrala valmyndigheten att ha det övergripande ansvaret för frågor om val (se prop. 2004/05:163 s. 111).

Sedan den 1 december 2025 gäller vidare enligt vallagen att samtliga valmyndigheter och de utlandsmyndigheter som har inrättat röstningslokaler ska verka för att röstningen är tillgänglig för alla väljare. Tillgängligheten omfattar lokalerna för röstmottagning, röstningsförfarandet och informationen till väljarna (7 kap. 1 § vallagen). Bestämmelsen tydliggör att valadministrationen har ett ansvar att verka för att valen är tillgängliga för alla väljare. Bestämmelsen ger vidare uttryck för den demokratiska principen om lika rösträtt, dvs. att rätten att rösta i val gäller lika för alla som uppfyller villkoren för rösträtt. I ansvaret ligger bl.a. att vidta åtgärder för tillgänglig information till väljarna. Detta avser både sådan information som tillhandahålls inför ett val och sådan information som finns allmänt tillgänglig för väljarna vid röstmottagningen. Det kan exempelvis handla om information som syftar till att underlätta förståelsen för hur röstningen går till vid röstmottagningen, såsom informationsmaterial, skyltar och markeringar. Bestämmelsen ålägger vidare ett ansvar på valadministrationen att alla väljargrupper, dvs. även de som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder har svårt att utnyttja sin rösträtt, ska ges

så jämbördiga förutsättningar som möjligt att utnyttja den rätten (prop. 2024/25:181 s. 91).

I praktiken informerar valmyndigheten väljarna på flera olika sätt på nationell nivå, bl.a. genom informationskampanjer. Myndigheten publicerar också samlad information om vad som gäller för valet på sin webbplats. Där finns t.ex. adresser och öppettider för samtliga röstmottagningsställen, både utrikes och inrikes, kartor som visar en markering var i kommunen röstmottagningsställena finns och kontaktuppgifter till varje kommun. Information på myndighetens hemsida finns inte enbart på svenska språket, utan även på andra språk t.ex. engelska, franska och spanska.

Inför valen till Europaparlamentet skickar Valmyndigheten vidare ett brev med information till alla utländska EU-medborgare som är folkbokförda i Sverige. Brevet skickas till de adresser som vid tidpunkten finns registrerade i Skatteverkets folkbokföringsregister. I brevet finns en blankett för att anmäla sig till eller anmäla utträde ur den svenska röstlängden.

Utöver de informationsinsatser som Valmyndigheten vidtar har myndigheten enligt förvaltningslagen en skyldighet att se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla samt ska se till att den enskilde får sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål (6 § förvaltningslagen). Den som är part i ett ärende har vidare partsinsyn, dvs. som huvudregel rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet (10 § förvaltningslagen). Myndigheten ska dessutom använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska. En myndighet ska under samma förutsättningar även använda tolk och göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala (13 § förvaltningslagen).

Med hänsyn till regleringen i vallagen om Valmyndighetens övergripande ansvar för frågor om val och om valadministrationens ansvar att se till att röstningen är tillgänglig, bl.a. genom information, finns en reglering som tillgodoser direktivets krav på information. Några ytterligare bestämmelser för att genomföra direktivets krav behövs därför inte.

Artikel 14

Av artikel 14 i direktivet framgår att medlemsstater som ger möjlighet till förtidsröstning, poströstning, elektronisk röstning och röstning via internet vid Europaparlamentsval ska säkerställa att unionsväljare har tillgång till dessa röstningsmetoder på liknande villkor som de som gäller för deras egna medborgare.

Sverige saknar möjlighet till elektronisk röstning och röstning via internet. I samband med val till Europaparlamentet arrangeras dock förtidsröstning. Väljare som vistas utomlands eller ombord på ett fartyg i utrikes fart får vidare rösta genom brev. Regleringen om röstmottagning vid bl.a. förtidsröstning finns i avdelning II vallagen. Regleringen gör inte

någon åtskillnad mellan väljare som är svenska medborgare och andra unionsmedborgare. Rätten och möjligheten att förtidsrösta gäller samtliga väljare. Även möjligheten att rösta med brev är neutral i förhållande till väljarens medborgarskap. Regleringen i artikel 14 direktivet är därför uppfylld i svensk rätt.

Artikel 15

Enligt artikel 15 ska medlemsstaterna möjliggöra insamling av relevanta statistiska uppgifter om deltagande i Europaparlamentsval av unionsmedborgare och, om sådana uppgifter finns tillgängliga, tillhandahålla dem till allmänheten och kommissionen. I skäl 26 anges att statistiska uppgifter om utövandet av valrättigheter och tillämpningen av detta direktiv kan vara användbara för att identifiera de åtgärder som krävs för att säkerställa ett effektivt utövande av unionsmedborgarnas valrättigheter. Sådana statistiska uppgifter kan bidra till utvärderingen av de åtgärder som vidtagits för att stödja unionsmedborgarnas deltagande i val och skulle kunna leda till effektivare lösningar. I synnerhet skulle statistiska uppgifter om utländska unionsmedborgares deltagande i val, såsom uppgifter om registrering av väljare och kandidater, och om valdeltagande samt aggregerade anonymiserade uppgifter om nationalitet, ålder, språk och plats, om sådana finns tillgängliga, kunna vara användbara med tanke på politiska åtgärder på unionsnivå och nationell nivå som stöder ett högt valdeltagande och underlättar utövandet av valrättigheter. Insamlingen av sådana uppgifter kan bl.a. genomföras genom undersökningar eller andra sätt att hämta uppgifter från offentliga eller administrativa källor.

Det kan inledningsvis konstateras att röstlängderna i Sverige är allmänna handlingar och att uppgifterna i dem är offentliga och alltså tillgängliga för alla och envar.

Som framgår i avsnitt 8 är SCB ansvarig myndighet för den officiella statistiken om allmänna val. Efter Europaparlamentsvalet 2024 redovisade SCB bl.a. statistik om röstberättigade, röstande, röster efter parti, personrösternas fördelning och mandatfördelning (SCB, Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2024 ME09 – Demokratistatistik 2025:1). Myndigheten redovisade också statistik om nominerade, valda och ej valda kandidater efter t.ex. parti, kön, ålder, inkomst, utbildning och födelseland samt statistik om valdeltagandet i olika grupper i samhället uppdelat på t.ex. län, kön, ålder, inkomst och civilstånd. Vid tidigare val till Europaparlamentet har liknande uppgifter redovisats av myndigheten. Rapporterna är allmänna handlingar och således tillgängliga för såväl allmänheten som EU-kommissionen.

Det behövs därmed inte införas några bestämmelser i svensk rätt för att uppfylla direktivets krav.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 september 2027.

Promemorians bedömning

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Lagändringar som rör förfarandet i val bör göras så att lagändringarna kan träda i kraft i god tid före ett val. Nästa val till Europaparlamentet ska hållas först 2029. Rådets direktiv (EU) 2025/1788 ska dock vara införlivat senast den 29 september 2027. De föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 september 2027.

De nya bestämmelserna bör bli tillämpliga omedelbart i samband med ikraftträdandet. Det innebär att de nya bestämmelserna ska tillämpas utan undantag efter att regleringen har trätt i kraft. Det behövs därför inte några övergångsbestämmelser.

12 Konsekvenser

Promemorians bedömning

Förslagen medför inte några kostnadsökningar.

Skälen för promemorians bedömning

Redan i dag tar valmyndigheterna emot försäkringar från unionsmedborgare som vill rösta i eller kandidera vid val till Europaparlamentet i Sverige. De ytterligare uppgifter som de röstberättigade och kandidaterna nu ska lämna kan därför inte antas medföra någon ökad administration för valmyndigheterna. På samma sätt finns det redan i dag bestämmelser om kandidaters samtycke, när en kandidats anmälan inte ska beaktas och i vilka situationer en kandidats namn ska anses obefintligt vid den slutliga rösträkningen. De föreslagna lagändringarna i dessa delar bedöms inte medföra någon större förändring i myndigheternas arbete. Inte heller den tidsfrist för när Valmyndigheten ska börja skicka underrättelser till medborgarstaterna om att en unionsmedborgare har tagits upp i röstlängden eller kandiderar i Sverige kan antas påverka myndighetens arbete.

I sin roll som Sveriges huvudsakliga representant i det europeiska nätverket för valsamarbete lämnar Valmyndigheten i dag information om bl.a. unionsväljares och valbara unionsmedborgares deltagande i Europaparlamentsval i Sverige. Den rapporteringsskyldighet till EU-kommissionen som införs i myndighetens instruktion är således främst en kodifiering

och ett förtydligande av vad som redan gäller och kan därför inte antas medföra ökad arbetsbörda i någon större utsträckning.

Förslaget bedöms därmed inte medföra några ekonomiska konsekvenser för valadministrationen, inklusive kommunerna. Förslaget bedöms inte heller få några samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt.

13 Författningskommentar

13.1 Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837)

2 kap.

Försäkran från unionsmedborgare

11 § En unionsmedborgare som inte är svensk medborgare och som önskar kandidera vid val till Europaparlamentet ska i en egenhändigt undertecknad försäkran till den centrala valmyndigheten

1. ange *sitt namn*, sin nationalitet och sin adress i Sverige, sitt födelsedatum och sin födelseort samt den senaste adressen i hemstaten,
2. ange den valkrets eller det område i hemstaten där han eller hon senast var upptagen i röstlängd, och
3. förklara att han eller hon inte kandiderar vid val till Europaparlamentet i någon annan stat och inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut har förlorat sin valbarhet i sin hemstat.

Den information som lämnas av unionsmedborgare i enlighet med första stycket ska senast sex veckor före den första dagen i valperioden börja tillhandahållas av den centrala valmyndigheten till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där personerna är medborgare.

I paragrafen regleras skyldigheten för unionsmedborgare som inte är svenska medborgare och som vill kandidera i Sverige vid val till Europaparlamentet att avge en särskild försäkran och vad en sådan försäkran ska innehålla. I paragrafen regleras även Valmyndighetens skyldighet att tillhandahålla medborgarstaten information om att en sådan försäkran har lämnats in. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Ändringen i *första stycket* innebär att unionsmedborgare i sin försäkran till den centrala valmyndigheten även ska ange sitt namn. Med namn avses det fullständiga namn som är registrerat i folkbokföringen, om personen är registrerad där.

Ändringen i *andra stycket* innebär att en tidsfrist införs för när den centrala valmyndigheten senast ska börja tillhandahålla unionsmedborgarnas hemstater denna information. Informationen ska börja tillhandahållas senast sex veckor före den första dagen i den valperiod som avses i artikel 10.1 akten om allmänna direkta val av företrädarna i Europaparlamentet, som utgör bilaga till rådets beslut av den 20 september 1976, med senare ändringar, den s.k. valrättsakten. Ändringen innebär inte att information inte får tillhandahållas senare än sex veckor före den första dagen i valperioden, t.ex. om en utländsk unionsmedborgare först då lämnar in en försäkran. Övriga ändringar är enbart redaktionella.

Hinder mot att beakta en anmälan

12 § En anmälan av kandidater ska inte beaktas om partiet inte kan visa att det har fått kandidaternas samtycke till att anmäla dem. *En anmälan ska inte heller beaktas om den anmälda kandidaten omfattas av bestämmelserna i 11 § men inte har lämnat någon försäkran, eller om en behörig myndighet i kandidatens hemstat har lämnat* upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där.

I paragrafen regleras i vilka fall en anmälan av kandidater inte ska beaktas. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen innebär att en anmälan av en kandidat inte ska beaktas om den anmälda kandidaten är en unionsmedborgare och han eller hon inte har lämnat en försäkran enligt 11 §. Att anmälan inte ska beaktas innebär att Valmyndigheten ska vägra trycka valsedlar som skulle komma att innehålla namn på både anmälda och icke anmälda kandidater (prop. 2004/05:163 s. 110). Om sådana valsedlar ändå förekommer anses kandidatens namn vara obefintligt vid den slutliga rösträkningen (13 kap. 8 § första stycket 3 vallagen).

I övrigt görs redaktionella ändringar.

20 § Den som kandiderar för ett parti som har anmält sitt deltagande i ett val ska skriftligen ha samtyckt till kandidaturen. Ett sådant samtycke ska ges in till den centrala valmyndigheten eller, i den utsträckning som regeringen bestämmer, länsstyrelsen senast fredagen före valdagen.

En förklaring som avses i 9 § andra stycket ska anses som ett samtycke till kandidaturen enligt första stycket för det parti förklaringen avser.

Ett samtycke till kandidaturen för ett parti i ett val gäller även för ett omval i det valet.

Ett samtycke ska inte beaktas om en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare kandiderar i val till Europaparlamentet och

1. han eller hon inte har lämnat en försäkran enligt 11 §, eller

2. den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat lämnar upplysningar som visar att han eller hon har förlorat sin valbarhet där.

I paragrafen finns bestämmelser om samtycke till kandidatur. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen innebär att ett nytt *fjärde stycke* införs som innebär att om en utländsk unionsmedborgare inte lämnar in en sådan försäkran som avses i 11 § eller om den behöriga myndigheten i kandidatens hemstat lämnar upplysningar som visar att valbarheten där har förlorats, ska samtycket inte beaktas. Det medför att kandidaten inte är valbar, jfr 13 kap. 8 § första stycket 4.

5 kap.

2 § Svenska medborgare som inte längre är folkbokförda här i landet ska tas upp i röstlängd under tio år från den dag folkbokföringen upphörde. Därefter ska de, för tio år i sänder, tas upp i röstlängd om de anmäler sig skriftligen hos Skatteverket. En anmälan om ny utlandsadress ska anses som en anmälan om att tas upp i röstlängd.

Om den centrala valmyndigheten vid val till riksdagen eller Europaparlamentet senast dagen före valdagen tar emot en röst från en svensk medborgare som inte längre är folkbokförd här i landet och som inte är upptagen i röstlängd, ska myndigheten lägga till väljaren i röstlängden. Rösten ska alltid anses som en

anmälan enligt första stycket, även om den tagits emot senare än dagen före valdagen.

Om en kommun i samband med röstmottagning vid val till riksdagen eller Europaparlamentet i en röstningslokal tar emot en röst från en svensk medborgare som inte längre är folkbokförd här i landet och som inte är upptagen i röstlängd, ska valnämnden i den kommunen snarast möjligt underrätta den centrala valmyndigheten som därefter ska lägga till väljaren i röstlängden.

En väljare ska inte läggas till i röstlängden enligt andra och tredje styckena om han eller hon tidigare inför valet har strukits från den enligt 5 §.

I paragrafen finns bestämmelser om när svenska medborgare som inte längre är folkbokförda här i landet ska tas upp i röstlängd. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen i paragrafen innebär att ett nytt *fjärde stycke* införs som innebär att det inte är möjligt att läggas till i röstlängden genom att brevrösta eller förtidsrösta i de fall då väljaren har strukits ur röstlängden på grund av att en myndighet i någon annan medlemsstat har underrättat den centrala valmyndigheten om att han eller hon är upptagen i röstlängd i ett annat land eller redan har röstat i det aktuella valet. Hindret mot att tas upp i röstlängden gäller enbart vid det aktuella valtillfället, dvs. det val som rösten avser enligt andra och tredje styckena.

3 § Vid val till Europaparlamentet ska unionsmedborgare som inte är svenska medborgare tas upp i röstlängd endast om de fyller 18 år senast på valdagen, är folkbokförda här i landet eller är bosatta här men, enligt 5 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481), inte ska folkbokföras här och om de senast 30 dagar före valdagen skriftligen hos länsstyrelsen

1. anmäler att de vill bli upptagna i röstlängden,
2. anger *sitt namn,* sin nationalitet, *sitt födelsedatum och sin födelseort*, sin adress i Sverige samt i förekommande fall sitt personnummer,
3. anger den valkrets eller det område i hemstaten där de senast var upptagna i röstlängd, och
4. försäkrar att de inte kommer att rösta i en annan medlemsstat.

Den information som anmäls av unionsmedborgare enligt första stycket ska senast sex veckor före den första dagen i valperioden börja tillhandahållas av den centrala valmyndigheten till de behöriga myndigheterna i de medlemsstater där väljarna är medborgare.

Väljare som har tagits upp i röstlängd enligt denna paragraf står kvar där till dess de stryks från den på egen begäran eller villkoren för rösträtt inte längre är uppfyllda.

I paragrafen regleras bl.a. skyldigheten för unionsmedborgare som inte är svenska medborgare att avge en särskild försäkran för att tas upp i röstlängden och vad en sådan försäkran ska innehålla. I paragrafen regleras även Valmyndighetens skyldighet att underrätta medborgarstaten om att en sådan försäkran har lämnats in. Övervägandena finns i avsnitt 4 och 5.

Ändringen i *första stycket 2* innebär att unionsmedborgare i sin anmälan till länsstyrelsen även ska ange sitt namn, sitt födelsedatum och sin födelseort. Med namn avses det fullständiga namn som är registrerat i folkbokföringen. Ändringen innebär vidare att samtliga unionsmedborgare som har tilldelats ett personnummer ska ange detta.

Ändringen i *andra stycket* innebär att det införs en tidsfrist för när unionsmedborgarnas hemstater senast ska börja tillhandahållas informa-

tion om att deras medborgare har tagits upp i den svenska röstlängden. Sådan information ska börja tillhandahållas senast sex veckor före den första dagen i den valperiod som avses i artikel 10.1 i valrättsakten. Datumet då unionsmedborgaren togs upp i den svenska röstlängden bör framgå av informationen, jfr artikel 13.1 i rådets direktiv (EU) 2025/1788 av den 24 juni 2025 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EUT L, 8.9.2025), nedan nämnt direktivet. Ändringen innebär inte att information inte får tillhandahållas senare än sex veckor före den första dagen i valperioden, t.ex. om en utländsk unionsmedborgare först då anmäler att han eller hon vill tas upp i röstlängden. Det förtydligas också att Valmyndigheten är den svenska myndighet som ska tillhandahålla informationen. Övriga ändringar är enbart redaktionella.

8 § Ett kandidatnamn på en valsedel ska anses obefintligt om

1. kandidaten inte är valbar eller det inte framgår klart vem som avses,
2. kandidaten har skrivits till på en valsedel som gäller för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap., i annat fall än när kandidaten ska anses ha fått väljarens personröst enligt 7 kap. 2 § fjärde stycket,
3. kandidaten inte är anmäld och finns på en valsedel för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap.,
4. kandidaten inte har samtyckt till kandidaturen enligt 2 kap*., eller*
5. *kandidaten omfattas av bestämmelserna i 2 kap. 11 § men inte har lämnat någon försäkran.*

Kandidatnamnen på en valsedel ska vidare anses obefintliga om

1. valsedeln upptar kandidater men inte är försedd med ett markerat utrymme för personröstning,
2. det lämnats mer än en särskild personröst eller det inte framgår vem personrösten avser,
3. markering för den särskilda personrösten kan antas ha gjorts maskinellt, eller
4. ordningen mellan kandidaterna inte framgår klart.

Kandidatnamn ska inte anses obefintliga på grund av att de har strukits från en valsedel som upptar kandidater. I 7 kap. 2 § tredje och fjärde styckena finns särskilda bestämmelser för det fall en väljare skriver till kandidater på en valsedel.

I paragrafen regleras när kandidatnamn ska anses obefintliga. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Genom ändringen införs en ny *punkt 5* i *första stycket* som innebär att ett kandidatnamn på en valsedel ska anses obefintligt om kandidaten är en unionsmedborgare som inte är svensk medborgare men inte har lämnat en sådan försäkran som han eller hon är skyldig att lämna enligt 2 kap. 11 §. Genom ändringen följer att unionsmedborgare som lämnar ett samtycke till kandidatur enligt 2 kap. 20 § men inte lämnar någon försäkran om att valbarheten inte gått förlorad i hemstaten inte kan väljas, jfr artiklarna 6 och 10 i direktivet.

13.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

2 kap.

3 § När det gäller en person som avses i 2 § 1 får *följande uppgifter behandlas* i databasen*:* födelsetid, personnummer, namn, adress, folkbokföringsort, *födelseort,* fastighetsbeteckning, valdistrikt, *valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd,* medborgarskap samt tidpunkt för invandring. För en person som inte är folkbokförd i Sverige får dessutom uppgift om tidpunkt för utvandring och för anmälan enligt 5 kap. 2 § vallagen (2005:837) behandlas.

I paragrafen regleras vilka uppgifter valmyndigheterna ges befogenhet att behandla i val- och folkomröstningsdatabasen. Övervägandena finns i avsnitt 0.

Ändringen innebär att valmyndigheterna får behandla uppgifter om röstberättigades födelseort och valkrets eller det område i hemstaten där en unionsväljare senast var upptagen i en röstlängd i databasen, jfr. vilka uppgifter som en unionsmedborgare ska lämna enligt 5 kap. 3 § första stycket 2 och 3 vallagen.

2025/1788

8.9.2025

RÅDETS DIREKTIV (EU) 2025/1788

av den 24 juni 2025

om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare

(omarbetning)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 22.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande [1],

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

(1) Flera ändringar ska göras i rådets direktiv 93/109/EG [2]. Det direktivet bör av tydlighetsskäl omarbetas.

(2) Artikel 20.2 första stycket b och artikel 22.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ger unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där de är bosatta på samma villkor som medborgarna i värdstaten. Denna rättighet, som även bekräftas i artikel 39 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), konkretiserar principen om jämlikhet och frånvaro av diskriminering på grund av nationalitet enligt artikel 21 i stadgan. Den är också en naturlig följd av den rätt att fritt röra sig och uppehålla sig som fastställs i artiklarna 20.2 första stycket a och 21 i EUF-fördraget och artikel 45 i stadgan.

(3) De närmare bestämmelserna för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet fastställs i direktiv 93/109/EG.

(4) I 2020 års rapport om EU-medborgarskapet betonade kommissionen behovet av att uppdatera, förtydliga och stärka reglerna för utövandet av rätten att rösta och kandidera i val till Europaparlamentet, för att säkerställa att de stöder ett brett och inkluderande deltagande för rörliga unionsmedborgare. Mot bakgrund av detta och med beaktande av erfarenheterna från tillämpningen av direktiv 93/109/EG på successiva val och de ändringar som införts genom ändringar av fördragen bör flera bestämmelser i det direktivet uppdateras.

(5) Artikel 22.2 i EUF-fördraget påverkar inte tillämpningen av artikel 223.1 i EUF-fördraget, i vilket det föreskrivs att en i alla medlemsstater enhetlig ordning ska fastställas för dessa val till Europaparlamentet i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater.

(6) För att säkerställa att unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (*utländska unionsmedborgare*) kan utöva sin rösträtt och sin rätt till valbarhet vid val till Europaparlamentet på samma villkor som medborgarna i deras värdstat, bör villkoren för registrering och deltagande i sådana val klargöras i syfte att säkerställa likabehandling av unionsmedborgare som är medborgare i den berörda medlemsstaten och utländska unionsmedborgare. Unionsmedborgare som vill rösta och kandidera i val till Europaparlamentet i den medlemsstat där de är bosatta bör i synnerhet behandlas lika när det gäller alla krav på bosättningsperioder som ska vara uppfyllda som ett villkor för att kunna utöva rätten, liksom bevisen som krävs för att visa att ett sådant villkor är uppfyllt.

[1] Yttrande av den 17 juni 2025 (ännu inte offentliggjort i EUT).

[2] Rådets direktiv 93/109/EG av den 6 december 1993 om fastställande av närmare bestämmelser för rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet för unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (EUT L 329, 30.12.1993, s. 34).

(7) Unionsmedborgarnas frihet att välja i vilken medlemsstat de vill delta i val till Europaparlamentet måste respekteras, samtidigt som lämpliga åtgärder vidtas för att säkerställa att en person inte får rösta mer än en gång eller ställa upp som kandidat i mer än ett land.

(8) I linje med internationella och europeiska standarder, inbegripet kraven i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och reglerna i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, bör medlemsstaterna inte bara erkänna och respektera unionsmedborgarnas rätt att rösta och kandidera, utan också säkerställa en enkel tillgång till deras valrättigheter genom att undanröja så många hinder för valdeltagandet som möjligt.

(9) För att göra det lättare för unionsmedborgare att utöva sin rösträtt och rätt till valbarhet i det land där de är bosatta bör sådana medborgare upptas i röstlängden i tillräckligt god tid före valdagen. De formaliteter som gäller för deras registrering bör vara så enkla som möjligt. För att bli registrerad, bör det räcka med att de berörda unionsmedborgarna uppvisar en giltig identitetshandling och lämnar en försäkran som innehåller uppgifter som styrker deras rätt att delta i valet. När utländska unionsmedborgare väl har registrerats bör de kvarstå i röstlängden på samma villkor som unionsmedborgare som är medborgare i den berörda medlemsstaten, så länge de uppfyller villkoren för att utöva rösträtten. I tillämpliga fall bör unionsmedborgarna kunna förse de behöriga myndigheterna med kontaktuppgifter som gör det möjligt för dessa myndigheter att regelbundet hålla dem underrättade.

(10) Även om medlemsstaterna är behöriga att fastställa rätten att rösta eller kandidera vid val till Europaparlamentet för medborgare som är bosatta utanför deras territorium, bör det faktum att utländska unionsmedborgare har upptagits i röstlängden i den medlemsstat där de är bosatta inte i sig utgöra ett skäl för att stryka dem från hemstatens röstlängd för andra typer av val.

(11) För att säkerställa likabehandling av utländska unionsmedborgare som vill utöva rätten att kandidera i val i den medlemsstat där de är bosatta bör dessa medborgare vara skyldiga att uppvisa samma styrkande handlingar som de som krävs av kandidater som är medborgare i den berörda medlemsstaten. För att fastställa att sådana medborgare omfattas av den rättighet som fastställs i artiklarna 20.2 första stycket b och 22.2 i EUF-fördraget bör medlemsstaterna dock kunna kräva att de lämnar en försäkran som innehåller de uppgifter som är nödvändiga för att styrka deras rätt att kandidera i valen i fråga.

(12) För att underlätta en korrekt identifiering av väljare och kandidater som är registrerade både i sin hemstat och i den medlemsstat där de är bosatta bör medlemsstaterna kunna kräva att de uppgifter som tillhandahålls av unionsmedborgarna, när de inger en ansökan om att tas upp i röstlängden eller kandidera i bosättningsstaten, även innehåller personnummer eller serienumret för en giltig identitets- eller resehandling.

(13) Unionsmedborgare som har fråntagits sin rösträtt eller valbarhet på grundval av ett enskilt civil- eller straffrättsligt beslut som fattats av den behöriga myndigheten bör inte kunna utöva dessa rättigheter i den medlemsstat där de är bosatta vid val till Europaparlamentet. Medlemsstaterna bör kunna kräva att unionsmedborgare som ansöker om att registrera sig som väljare lämnar en försäkran om att de inte har fråntagits sin rösträtt. När unionsmedborgarna kandiderar i det land där de är bosatta bör de vara skyldiga att avge ett uttalande som bekräftar att de inte har fråntagits rätten att kandidera i val till Europaparlamentet.

(14) Det bör vara möjligt för bosättningsstaten att kontrollera att unionsmedborgare som har uttryckt en önskan att utöva sin rätt att kandidera inte har fråntagits denna rätt i sin hemstat. Om en medlemsstat mottar en begäran om detta från bosättningsstaten, bör den lämna den bekräftelse som krävs inom en tidsfrist som gör det möjligt att effektivt bedöma om ansökan om att kandidera kan tas upp till prövning. De personuppgifter som utbyts får endast behandlas för detta ändamål. Med tanke på valrättigheters grundläggande betydelse bör en hemstats underlåtenhet att i tid tillhandahålla information om en unionsmedborgares status inte leda till att rätten att kandidera i bosättningsstaten fråntas. Om den relevanta informationen lämnas i ett senare skede bör bosättningsstaten, genom lämpliga åtgärder och i enlighet med förfarandena i dess nationella rätt, säkerställa att en unionsmedborgare som fråntagits sin rätt att kandidera i sin hemstat och som registrerats som kandidat eller som redan blivit vald förhindras att bli vald eller att utöva sitt mandat.

(15) Med hänsyn till att förfarandet för prövning i en medlemsstat med nödvändighet innebär administrativa åtgärder när det gäller en medborgare i en annan medlemsstat utöver dem som gäller medborgare i den egna medlemsstaten, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att fastställa en tidsfrist för utländska unionsmedborgare att lämna in ansökningar om att kandidera som avviker från den tidsfrist som fastställts för de egna medborgarna. Eventuella skillnader mellan tidsfristerna bör begränsas till vad som är nödvändigt och proportionerligt för att underrättelsen av informationen från hemstaten ska kunna beaktas i god tid. Fastställandet av en sådan särskild tidsfrist bör inte påverka tidsfristerna för andra medlemsstaters skyldighet att lämna underrättelser i enlighet med detta direktiv.

(16) För att förhindra flerfaldig röstning eller fall där samma person skulle kandidera mer än en gång i samma val bör medlemsstaterna utbyta information som inhämtats från de försäkringar som lämnats av unionsväljare och valbara unionsmedborgare. Eftersom medlemsstaterna förlitar sig på olika uppgifter för att identifiera medborgare bör en gemensam uppsättning av uppgifter användas för att korrekt identifiera unionsväljare och valbara unionsmedborgare och hindra dem från att rösta eller kandidera mer än en gång. De personuppgifter som utbyts bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå dessa syften. Medlemsstaterna bör tillhandahålla informationen i tillräckligt god tid före valdagen. Medlemsstaterna bör genomföra informationsutbytet på ett sätt som inte skapar en onödig administrativ börda för deras behöriga myndigheter. Utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om upptagande av väljare i röstlängden och anmälan av kandidater, bör bosättningsstaten börja tillhandahålla de tillgängliga uppgifterna senast sex veckor före den dagen valperioden börjar. De uppgifter som utbyts mellan medlemsstaterna bör vara så korrekta som möjligt, och medlemsstaterna bör kunna uppdatera dem med beaktande av nationella bestämmelser om upptagande av väljare i röstlängden och anmälan av kandidater.

(17) Informationsutbytet mellan medlemsstaterna för att förhindra flerfaldig röstning eller fall där samma person skulle kandidera mer än en gång i samma val bör inte hindra deras medborgare från att rösta eller kandidera i andra typer av val. För att underlätta kommunikationen mellan nationella myndigheter bör medlemsstaterna bli skyldiga att utse en kontaktpunkt för detta informationsutbyte. Kommissionen har tidigare utvecklat en ram som endast medlemsstaterna på sitt ansvar ska kunna använda för att utbyta nödvändiga uppgifter. Denna ram bör införlivas i detta direktiv för att ytterligare stödja utbytet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Medlemsstaterna kommer att fungera som separata personuppgiftsansvariga för sin behandling av personuppgifter i detta avseende. Denna ram bör endast ge medlemsstaterna tillgång till uppgifter om unionsmedborgare som är bosatta på deras valterritorium och som uttryckligen har uttryckt sin önskan att upptas i deras röstlängder eller att kandidera och om sina egna medborgare som uttryckligen har uttryckt en önskan att rösta eller kandidera i bosättningsstaten.

(18) Kommissionen bör tilldelas genomförandebefogenheter när det gäller att fastställa ansvarsområden, skyldigheter och tekniska standarder för driften av ramen, i enlighet med kapitel IV i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ([3]). Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ([4]).

(19) Tillgången till information om valrättigheter och valförfaranden är en nyckelfaktor för att säkerställa ett effektivt utövande av den rättighet som fastställs i artiklarna 20.2 första stycket b och 22.2 i EUF-fördraget. Detta innebär i synnerhet att sådan information bör göras tillgänglig inte bara för personer med funktionsnedsättning utan även för personer som saknar digitala färdigheter, särskilt äldre personer, genom att man säkerställer att kommunikationen inte sker uteslutande via en kanal.

(20) Bristen på tillräcklig information i samband med valförfaranden påverkar medborgarna när de vill utöva sina valrättigheter inom ramen för sina rättigheter som unionsmedborgare. Den påverkar också de behöriga myndigheternas förmåga att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter. Medlemsstaterna bör bli skyldiga att utse myndigheter med särskilt ansvar för att ge unionsmedborgarna lämplig information om deras rättigheter enligt artiklarna 20.2 första stycket b och 22.2 i EUF-fördraget och om nationella regler och förfaranden för deltagande i och anordnande av val till Europaparlamentet. För att kommunikationen ska bli ändamålsenlig bör informationen tillhandahållas på ett tydligt och enkelt språk. Detta innebär att informationen bör tillhandahållas på ett sätt som den berörda personen förstår eller rimligen kan förväntas förstå.

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(21) För att förbättra tillgången till valinformation bör sådan information göras tillgänglig, till exempel på en allmänt tillgänglig webbplats, på minst ett av unionens officiella språk utöver det eller de officiella språk som används i värdstaten, vilket i stort förstås av så många unionsmedborgare som möjligt som bor på dess territorium. Översättningar till sådana andra språk bör vara rent informativa och inte ha någon rättslig verkan. Om det uppstår frågor om korrektheten hos informationen i dessa översättningar bör endast versionen på den medlemsstatens officiella språk anses vara rättsligt bindande. Medlemsstaterna får använda olika officiella språk i unionen inom olika delar av sitt territorium eller sina regioner beroende på vilket språk som förstås av den största gruppen unionsmedborgare som bor där.

(22) Varje undantag från de allmänna bestämmelserna i detta direktiv måste, i enlighet med artikel 22.2 i EUF-fördraget, vara motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat och måste ligga i linje med kraven i artikel 52 i stadgan, inbegripet kravet på att eventuella begränsningar av utövandet av rätten att rösta och kandidera i val till Europaparlamentet är föreskrivna i lag och förenliga med principerna om proportionalitet och nödvändighet. Dessutom måste varje undantag ligga i linje med artikel 47 i stadgan.

(23) Särskilda problem kan uppstå i en medlemsstat där andelen unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i medlemsstaten utan att vara medborgare där är betydligt högre än genomsnittet. Undantag beträffande rösträtten är motiverade om dessa medborgare utgör mer än 20 % av väljarkåren. Sådana undantag bör baseras på kriteriet om bosättningens varaktighet.

(24) Medlemsstater där andelen unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i medlemsstaten utan att vara medborgare där överstiger 20 % av det totala antalet unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i medlemsstaten bör i enlighet med artikel 22.2 i EUF-fördraget kunna fastställa särskilda bestämmelser vad gäller kandidatlistornas sammansättning.

(25) I vissa medlemsstater har personer som är bosatta där men som är medborgare i någon annan medlemsstat rösträtt vid val till det nationella parlamentet. Vissa bestämmelser i detta direktiv behöver därför inte tillämpas i dessa medlemsstater.

(26) Statistiska uppgifter om utövandet av valrättigheter och tillämpningen av detta direktiv kan vara användbara för att identifiera de åtgärder som krävs för att säkerställa ett effektivt utövande av unionsmedborgarnas valrättigheter. Sådana statistiska uppgifter kan bidra till utvärderingen av de åtgärder som vidtagits för att stödja unionsmedborgarnas deltagande i val och skulle kunna leda till effektivare lösningar. I synnerhet skulle statistiska uppgifter om utländska unionsmedborgares deltagande i val, såsom uppgifter om registrering av väljare och kandidater, och om valdeltagande samt aggregerade anonymiserade uppgifter om nationalitet, ålder, språk och plats, om sådana finns tillgängliga, kunna vara användbara med tanke på politiska åtgärder på unionsnivå och nationell nivå som stöder ett högt valdeltagande och underlättar utövandet av valrättigheter. Insamlingen av sådana uppgifter, med full respekt för tillämpliga dataskyddsbestämmelser, kan bland annat genomföras genom undersökningar eller andra sätt att hämta uppgifter från offentliga eller administrativa källor. Det europeiska nätverket för valsamarbete skulle kunna stödja en sådan process genom utarbetande av gemensamma referenser för insamling av uppgifter om utländska unionsmedborgares deltagande i val.

(27) För att förbättra insamlingen av uppgifter inför val till Europaparlamentet är det nödvändigt att införa ett krav på att medlemsstaterna regelbundet övervakar och rapporterar om genomförandet. Kommissionen stödjer sådan övervakning och rapportering, inbegripet genom att i tillräckligt god tid före datumet för valet till Europaparlamentet skicka ut ett frågeformulär till medlemsstaterna om unionsmedborgarnas deltagande i valet. Detta frågeformulär utarbetas i samarbete med medlemmarna i det europeiska nätverket för valsamarbete. Parallellt med detta bör kommissionen utvärdera tillämpningen av detta direktiv och lägga fram en rapport som innefattar resultaten av denna utvärdering för Europaparlamentet och rådet efter varje val till Europaparlamentet.

(28) Insamling och behandling av personuppgifter i syfte att ta fram statistiska uppgifter om utländska unionsmedborgares deltagande i val, samt tillhandahållande av sådana uppgifter till allmänheten och kommissionen, bör ske i full överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725 ([5]), inbegripet principerna om ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, lagringsminimering samt integritet och konfidentialitet. I synnerhet bör behandling av personuppgifter för statistiska ändamål omfattas av lämpliga skyddsåtgärder, i enlighet med artikel 89.1 i förordning (EU) 2016/679 och artikel 13 i förordning (EU) 2018/1725. I detta avseende bör uppgifter delas med användning av integritetsfrämjande teknik som är särskilt utformad för att genomföra dessa principer. Statistiska uppgifter som behandlas i enlighet med detta direktiv bör aggregeras i en sådan utsträckning att enskilda personer inte kan identifieras, och uppgifterna bör anonymiseras innan de aggregeras.

([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

(29) Det är nödvändigt att kommissionen gör en egen utvärdering av tillämpningen av detta direktiv inom en rimlig tidsram efter minst två val till Europaparlamentet.

(30) Medlemsstaterna bör kunna kräva att utländska unionsmedborgare lämnar in särskilda kompletterande uppgifter som en del av de försäkringar som de måste tillhandahålla rörande utövande t av sina valrättigheter. För att ta hänsyn till utvecklingen av nationella krav och nationell praxis bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen när det gäller att ändra förteckningen av sådana uppgifter genom att endast lägga till uppgifter. Alla åtgärder som antas i samband med utövandet av denna delegering bör vara nödvändiga och proportionerliga för att uppnå direktivets syfte.. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ([6]). För att säkerställa snabb tillgång till all information rörande förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

(31) Genom att medlemsstaterna har ratificerat och unionen genom rådets beslut 2010/48/EG ([7]) ingått FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har de åtagit sig att säkerställa att konventionen efterlevs. För att stödja ett inkluderande och likvärdigt valdeltagande för personer med funktionsnedsättning bör arrangemang för att unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare ska kunna utöva sin rösträtt och kandidera där vid val till Europaparlamentet ta vederbörlig hänsyn till behoven hos medborgare med funktionsnedsättning och äldre medborgare.

(32) Förordningarna (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725 är tillämpliga på behandlingen av personuppgifter vid genomförandet av detta direktiv.

(33) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725 och lämnade formella synpunkter den 17 januari 2022.

(34) Detta direktiv iakttar de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i stadgan, särskilt artiklarna 21 och 39. Det är därför väsentligt att detta direktiv genomförs i enlighet med dessa rättigheter och principer genom att full respekt för bland annat rätten till skydd av personuppgifter, rätten till icke-diskriminering, rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet, rörelse- och uppehållsfriheten samt rätten till ett effektivt rättsmedel säkerställs.

(35) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de tidigare direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de tidigare direktiven.

(36) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av direktiv som anges i del B i bilaga III.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs närmare bestämmelser för att unionsmedborgare som är bosatta i en medlemsstat där de inte är medborgare (*utländska unionsmedborgare*) ska kunna utöva, i denna medlemsstat, sin rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet.

2. Bestämmelserna i detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas bestämmelser om rösträtt och valbarhet för de av deras medborgare som bor utanför deras respektive valterritorier.

([6]) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.
([7]) Rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (EUT L 23, 27.1.2010, s. 35).

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *europaparlamentsval*: allmänna direkta val av företrädare i Europaparlamentet enligt akten om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet, vilken utgör en bilaga till rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom av den 20 september 1976 ([8]) (*valakten*).

2. *valterritorium*: en medlemsstats territorium där medlemsstatens folk väljer företrädare i Europaparlamentet i enlighet med valakten och inom dennas ramar, enligt vallagstiftningen i medlemsstaten i fråga.

3. *bosättningsstat*: en medlemsstat där en unionsmedborgare är bosatt men där denne inte är medborgare.

4. *hemstat*: den medlemsstat där en unionsmedborgare är medborgare.

5. *unionsväljare*: en unionsmedborgare som har rösträtt vid europaparlamentsval i bosättningsstaten enligt detta direktiv.

6. *valbar unionsmedborgare*: en unionsmedborgare som i bosättningsstaten är valbar till Europaparlamentet enligt detta direktiv.

7. *röstlängd*: antingen ett sådant officiellt register över alla röstberättigade i en valkrets eller ett område som en behörig myndighet upprättar och håller aktuellt enligt bosättningsstatens vallagstiftning, eller folkbokföringen, om den innehåller uppgifter om rösträtt.

8. *referensdag*: den eller de dagar då unionsmedborgare enligt bosättningsstatens lagstiftning måste uppfylla villkoren för rösträtt och valbarhet i den staten.

9. *försäkran*: en försäkran som avges under straffansvar i enlighet med tillämplig nationell rätt.

Artikel 3

Villkor för rösträtt och valbarhet

Den som på referensdagen

a) är unionsmedborgare enligt artikel 20.1 i EUF-fördraget, och

b) inte är medborgare i bosättningsstaten men som uppfyller de villkor för rösträtt och valbarhet som enligt den medlemsstatens lagstiftning gäller för de egna medborgarna

ska i bosättningsstaten ha rösträtt vid europaparlamentsval och vara valbar till Europaparlamentet om han eller hon inte har förlorat sin rätt enligt artiklarna 6 och 7.

I fall då medborgare i bosättningsstaten måste ha varit medborgare under en viss tid för att vara valbara, ska unionsmedborgare anses uppfylla detta krav, om de varit medborgare i en medlemsstat under den tiden.

Artikel 4

Förbud mot att rösta mer än en gång eller kandidera i mer än en medlemsstat

1. Unionsväljare ska utöva sin rösträtt antingen i bosättningsstaten eller i hemstaten. Ingen får rösta mer än en gång vid samma val.

2. Ingen får kandidera i mer än en medlemsstat vid samma val.

([8]) EGT L 278, 8.10.1976, s. 5.

Artikel 5

Krav på bosättning

I fall då medborgare i bosättningsstaten måste ha varit bosatta i den medlemsstatens valterritorium under en viss tid för att få rösta eller för att vara valbara, ska unionsväljare och valbara unionsmedborgare anses uppfylla det villkoret, om de varit bosatta i andra medlemsstater under den tiden. Denna artikel ska inte hindra att det ställs särskilda krav på bosättningens varaktighet för vissa valkretsar eller områden.

Artikel 6

Förbud mot valbarhet

1. Unionsmedborgare som bor i en medlemsstat utan att vara medborgare där och som genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut, förutsatt att det senare kan bli föremål för rättsmedel, har förlorat sin valbarhet enligt bosättningsstatens eller hemstatens lagstiftning, ska inte vara valbara till Europaparlamentet i bosättningsstaten.

2. Bosättningsstaten ska kontrollera att unionsmedborgare som uttryckt en önskan om att utöva sin valbarhet i den medlemsstaten inte har förlorat den rätten i hemstaten genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut, förutsatt att det senare kan bli föremål för rättsmedel.

3. Vid tillämpning av punkt 2 i denna artikel ska bosättningsstaten anmäla den försäkran som avses i artikel 10.1 till hemstaten. För det ändamålet ska hemstaten inom fem arbetsdagar från det att anmälan mottogs, eller om bosättningsstaten begär det och så är möjligt inom kortare tid, på lämpligt sätt lämna de upplysningar av betydelse som finns tillgängliga. Dessa upplysningar får endast omfatta vad som är strikt nödvändigt för tillämpningen av denna artikel och får inte utnyttjas för något annat ändamål.

Om bosättningsstaten inte får dessa upplysningar inom tidsfristen ska den som önskar utöva sin valbarhet ändå godtas.

4. Om upplysningarna visar att försäkran innehåller oriktiga uppgifter, ska bosättningsstaten, oavsett om upplysningarna lämnas inom tidsfristen eller senare, vidta lämpliga åtgärder i enlighet med sin nationella lagstiftning för att hindra att personen i fråga utövar sin valbarhet eller, om detta inte är möjligt, antingen hindra personen från att väljas eller från att utöva sitt mandat.

5. Medlemsstaterna ska utse en kontaktpunkt med uppgift att ta emot och förmedla de uppgifter som är nödvändiga för att tillämpa punkt 3. De ska meddela kommissionen namn på och kontaktuppgifter för denna kontaktpunkt och all uppdaterad information eller ändringar avseende denna. Kommissionen ska föra en förteckning över kontaktpunkterna och göra den tillgänglig för medlemsstaterna.

Artikel 7

Förlust av rösträtt

1. Bosättningsstaten har rätt att kontrollera att unionsmedborgare, som anmält att de vill utöva sin rösträtt där, inte har förlorat den rätten i hemstaten genom ett civilrättsligt eller straffrättsligt beslut.

2. Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel kan bosättningsstaten till hemstaten översända den försäkran som avses i artikel 9.2. Hemstaten ska i god tid och på lämpligt sätt lämna de upplysningar av betydelse som normalt finns tillgängliga; dessa upplysningar får endast omfatta det som är strikt nödvändigt för genomförandet av denna artikel och får inte utnyttjas för något annat ändamål. Om upplysningarna visar att försäkran innehåller oriktiga uppgifter, ska bosättningsstaten vidta lämpliga åtgärder för att hindra att personen i fråga röstar.

3. Hemstaten får, i god tid och på lämpligt sätt, lämna bosättningsstaten alla upplysningar som är nödvändiga för genomförandet av denna artikel.

Artikel 8

Valfrihet att rösta i bosättningsstaten

1. Unionsväljare ska utöva sin rösträtt i bosättningsstaten, om de har anmält att de vill göra det.

2. Om röstning är en skyldighet i bosättningsstaten, ska unionsväljare som har anmält att de vill rösta i den medlemsstaten vara skyldiga att rösta.

KAPITEL II

UTÖVANDE AV RÖSTRÄTTEN OCH RÄTTEN ATT KANDIDERA

Artikel 9

Upptagande i och strykning från röstlängden

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs för att unionsväljare, som anmäler att de önskar bli registrerade som väljare, ska bli upptagna i röstlängden i tillräckligt god tid före valet.

2. För att en unionsväljares namn ska bli upptaget i röstlängden ska samma krav på bevis gälla som för statens egna medborgare. Unionsväljare ska dessutom lämna en försäkran som ska innehålla följande uppgifter:

a) Unionsväljarens namn, nationalitet, födelsedatum och födelseort samt adress på bosättningsstatens valterritorium.

b) I fall då det har betydelse, den valkrets eller det område i hemstaten där unionsväljarens namn senast var upptaget i en röstlängd.

c) En förklaring om att rösträtten kommer att utövas endast i bosättningsstaten.

3. Bosättningsstaten får kräva att unionsväljare dessutom

a) visar upp en giltig identitetshandling,

b) i sin försäkring enligt punkt 2 anger

i) att rösträtten i hemstaten inte har gått förlorad,

ii) i tillämpliga fall, det personnummer som utfärdats av hemstaten eller bosättningsstaten,

iii) den typ av identitetshandling eller resehandling som utfärdats av hemstaten och dess serienummer,

iv) datum för försäkran, och

v) sina kontaktuppgifter såsom telefonnummer eller e-postadress,

c) anger den dag från och med vilken de varit bosatta i den staten eller i någon annan medlemsstat.

4. Unionsväljare som tagits upp i röstlängden ska stå kvar i röstlängden på samma villkor som statens egna medborgare tills de begär att bli strukna eller tills de stryks därför att villkoren för rösträtt inte längre är uppfyllda. Om det finns bestämmelser om att underrätta medborgarna om en sådan strykning från röstlängden ska dessa bestämmelser tillämpas på samma sätt på unionsväljare.

5. Medlemsstaterna får använda mallen i bilaga I för den försäkran som avses i punkt 2.

6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra den förteckning som avses i punkt 3 b i denna artikel endast genom att lägga till uppgifter i den.

Artikel 10

Registrering som kandidat

1. När unionsmedborgare lämnar en ansökan om att kandidera till Europaparlamentet ska de lämna samma bevis om valbarheten som landets egna medborgare. De ska dessutom lämna en försäkran som ska innehålla följande uppgifter:

a) Unionsmedborgarens namn, nationalitet, födelsedatum och födelseort samt senaste adress i hemstaten och adress på bosättningsstatens valterritorium.

b) En förklaring om att unionsmedborgaren inte kandiderar vid europaparlamentsval i någon annan medlemsstat.

c) I fall då det har betydelse, den valkrets eller det område i hemstaten där unionsmedborgarens namn senast var upptagen i en röstlängd.

d) En förklaring om att unionsmedborgaren inte genom ett rättsligt avgörande eller administrativt beslut, förutsatt att det senare kan bli föremål för rättsmedel, har förlorat sin valbarhet i hemstaten.

2. Bosättningsstaten får dessutom kräva att valbara unionsmedborgare

a) visar upp en giltig identitetshandling,

b) i sina försäkringar enligt punkt 1 anger

i) i tillämpliga fall, det personnummer som utfärdats av hemstaten eller bosättningsstaten,

ii) den typ av identitetshandling eller resehandling som utfärdats av hemstaten och dess serienummer,

iii) datum för försäkran, och

iv) sina kontaktuppgifter såsom telefonnummer eller e-postadress,

c) anger vilken dag de blev medborgare i en medlemsstat.

3. Medlemsstaterna får använda mallen i bilaga II för den försäkran som avses i punkt 1.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20 för att ändra den förteckning som avses i punkt 2 b i denna artikel endast genom att lägga till uppgifter i den.

Artikel 11

Beslut om registrering och överprövning

1. Bosättningsstaten ska i god tid och på ett tydligt och enkelt språk informera den berörda personen om de beslut som fattats om dennes ansökan om upptagande i röstlängden eller om huruvida dennes ansökan att kandidera kan tas upp till prövning.

2. En unionsmedborgare som vägras att bli upptagen i röstlängden eller vars ansökan om att kandidera avvisas ska ha samma rätt till överprövning som lagstiftningen i bosättningsstaten ger egna medborgare som är väljare och valbara.

3. Om det föreligger fel i röstlängderna eller i kandidatlistorna för val till Europaparlamentet ska de berörda personerna ha samma rätt till överprövning som lagstiftningen i bosättningsstaten ger de egna medborgare som är väljare och valbara.

4. Medlemsstaterna ska tydligt och i god tid informera den berörda personen om det beslut som avses i punkt 1 och om de möjligheter till överprövning som avses i punkterna 2 och 3.

Artikel 12

Tillhandahållande av information

1. Medlemsstaterna ska utse en eller flera myndigheter med ansvar för att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att utländska unionsmedborgare i god tid informeras om villkoren och de närmare bestämmelserna för registrering som väljare eller kandidat vid europaparlamentsval.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de myndigheter som utsetts i enlighet med punkt 1 i god tid gör följande information tillgänglig för registrerade unionsväljare och valbara unionsmedborgare:

a) Registreringsstatus, på begäran.

b) Datum för valet samt hur och var man ska rösta.

c) Relevanta regler om rättigheter och skyldigheter för väljare och kandidater, inbegripet om förbud, inkonsekvenser och sanktioner vid överträdelse av valreglerna, särskilt de som rör flerfaldig röstning.

d) Sätt att få ytterligare information om anordnande av valet, inklusive kandidatlistan.

3. Informationen om villkor och närmare bestämmelser för registrering som väljare eller kandidat vid europaparlamentsval och den information som avses i punkt 2 ska göras tillgänglig i enlighet med kvalitetskraven i artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 ([9]) på ett eller flera av bosättningsstatens officiella språk.

Allmän information om den nationella ramen för anordnande av europaparlamentsval, inbegripet villkoren för registrering som väljare eller kandidat, datum för valet samt hur och var man ska rösta, ska också finnas tillgänglig på minst ett annat av unionens officiella språk som i stort förstås av unionsmedborgare som bor på dess territorium. Medlemsstaterna får begära att kommissionen bistår med sådana översättningar i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2018/1724 . Sådana översättningar ska vara rent informativa och inte ha någon rättslig verkan.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att informationen om villkor och närmare bestämmelser för registrering som väljare eller kandidat vid europaparlamentsval och den information som avses i punkt 2 görs tillgänglig i synnerhet för personer med funktionsnedsättning med hjälp av lämpliga medel, sätt och format för kommunikation.

Artikel 13

Mekanism för informationsutbyte

1. Medlemsstaterna ska utbyta den information som samlas in enligt artiklarna 9 och 10 i tillräckligt god tid före valdagen. För detta ändamål ska bosättningsstaten, utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om upptagande av väljare i röstlängden och anmälan av kandidater,, börja tillhandahålla hemstaten denna information senast sex veckor före den första dagen i den valperiod som avses i artikel 10.1 i valakten. Bosättningsstaten ska också tillhandahålla datum för registrering i sin röstlängd när det gäller begäranden om registrering som görs efter dagen för införlivandet av detta direktiv. Hemstaten ska, i enlighet med sin nationella lagstiftning, vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att dess medborgare inte röstar mer än en gång eller kandiderar i mer än en medlemsstat.

2. Hemstaten ska säkerställa att de åtgärder som avses i punkt 1 inte hindrar dess medborgare från att rösta eller kandidera i andra typer av val.

3. Kommissionen ska tillhandahålla en ram till stöd för medlemsstaternas utbyte av de uppgifter som avses i punkt 1. Ramen ska göra det möjligt för bosättningsstaterna att tillhandahålla dessa uppgifter i krypterad form.

([9]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

4. Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter i syfte att fastställa tekniska standarder för driften av den ram som avses i punkt 3 och ansvarsområden och skyldigheter, i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 19.2.

Artikel 14

Särskilda röstningsmetoder

Medlemsstater som ger möjlighet till förtidsröstning, poströstning, elektronisk röstning och röstning via internet vid europaparlamentsval ska säkerställa att unionsväljare har tillgång till dessa röstningsmetoder på liknande villkor som de som gäller för deras egna medborgare.

Artikel 15

Tillhandahållande av statistiska uppgifter

Medlemsstaterna ska möjliggöra insamling av relevanta statistiska uppgifter om deltagande i europaparlamentsval av unionsmedborgare och, om sådana uppgifter finns tillgängliga, tillhandahålla dem till allmänheten och kommissionen.

KAPITEL III

UNDANTAG OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 16

Undantag

1. Om andelen unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som bor i en medlemsstat utan att vara medborgare där utgör mer än 20 % av det totala antalet nationella och utländska unionsmedborgare som uppfyller ålderskravet för rösträtt och som är bosatta i medlemsstaten, får staten genom undantag från artiklarna 3, 9 och 10 bestämma

a) att endast de unionsväljare får rösta som har varit bosatta i medlemsstaten under en minsta tid vilken inte får överstiga fem år,

b) att endast de unionsmedborgare ska vara valbara som har varit bosatta i medlemsstaten under en minsta tid vilken inte får överstiga tio år.

Första stycket ska inte påverka tillämpningen av de åtgärder i fråga om sammansättningen av listor över kandidater som den medlemsstaten kan vidta och som tar sikte på att främja integrationen av utländska unionsmedborgare .

Unionsväljare och valbara unionsmedborgare, som har bosatt sig utanför hemstaten och som därför eller på grund av bosättningens varaktighet inte är röstberättigade eller valbara i sin hemstat, ska dock inte omfattas av sådana krav på en viss tids bosättning som avses i första stycket.

2. Om det i en medlemsstats lagstiftning föreskrivs att medborgare i en annan medlemsstat som är bosatta i den förstnämnda medlemsstaten har rösträtt vid val till det nationella parlamentet och därför på samma villkor som medlemsstatens nationella väljare kan upptas i röstlängden, behöver den förstnämnda medlemsstaten, genom undantag från detta direktiv, inte tillämpa artiklarna 6–13 på dessa medborgare.

3. 18 månader före varje europaparlamentsval ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport i vilken den kontrollerar om undantag för den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 22.2 i EUF-fördraget fortfarande är motiverat samt föreslår att nödvändiga anpassningar görs.

Medlemsstater som utnyttjar möjligheten till undantag enligt punkt 1 ska till kommissionen lämna alla nödvändiga upplysningar om bakgrunden.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 17

Rapportering

1. Inom sex månader efter varje europaparlamentsval ska varje medlemsstat informera kommissionen om tillämpningen av detta direktiv på sitt territorium. Rapporten ska i synnerhet, om sådana uppgifter finns tillgängliga, innehålla statistiska uppgifter om unionsväljares och valbara unionsmedborgares deltagande i europaparlamentsval och en sammanfattning av de åtgärder som vidtagits till stöd för detta.

2. Senast ett år efter varje europaparlamentsval ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv.

Artikel 18

Utvärdering

Senast två år efter europaparlamentsvalet 2034 ska kommissionen utvärdera tillämpningen av detta direktiv och lägga fram en utvärderingsrapport om de framsteg som gjorts för att uppnå de mål som anges däri. Den utvärderingen ska även inbegripa en översyn av hur artikel 13 fungerar.

Artikel 19

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 20

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 9.6 och 10.4 ges till kommissionen tills vidare från och med den 28 september 2025.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9.6 och 10.4 får när som helst återkallas av rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den delge rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 9.6 och 10.4 ska träda i kraft endast om rådet inte har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs rådet, eller om rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att det inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på rådets initiativ.

7. Europaparlamentet ska informeras om kommissionens antagande av delegerade akter, eventuella invändningar som formulerats och om rådets återkallelse av delegering av befogenheter.

Artikel 21

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska inom 29 september 2027 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 9.2, 9.4, 10.1, 11.1, 11.3, 11.4, 12, 13.1, 13.2, 13.3, 14, 15 och 17.1. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Medlemsstaterna ska själva bestämma hur hänvisningen ska göras och hur uppgiften ska formuleras.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala åtgärder i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 22

Upphävande

Direktiv 93/109/EG, i dess ändrade lydelse enligt det direktiv som anges i del A i bilaga III, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 30 september 2027, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av direktiv som anges i del B i bilaga III.

Hänvisningar till de upphävda direktiven ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV.

Artikel 23

Ikraftträdande och tillämpning

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artiklarna 1–8, 9.1, 9.3, 10.2 och 11.2 ska tillämpas från och med den 30 september 2027.

Artikel 24

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 24 juni 2025.

På rådets vägnar

I. NIEMCZYCKI

Ordförande

BILAGA I

Försäkran som ska lämnas av unionsväljare

Jag …… (namn) försäkrar på heder och samvete att

följande uppgifter är korrekta:

Medborgarskap	
Födelseort	
Födelsedatum	
Identitetsnummer som utfärdats av hemstaten (i tillämpliga fall) (*)	
Typ av identitets- eller resehandling som utfärdats av hemstaten och dess serienummer (som ett alternativ om identitetsnumret inte är tillgängligt) (*)	
Adress på bosättningsstatens valterritorium	
Område eller valkrets i hemstaten enligt den röstlängd i den staten där jag senast var upptagen (i tillämpliga fall)	
Telefon (*)	
e-postadress (*)	

Jag avser att utöva min rösträtt i ett val till Europaparlamentet endast i ..... (bosättningsstatens namn).

Jag har varit bosatt i ..... (bosättningsstatens namn) under ..... (period) (*)

Ort och datum (*)	
Underskrift	

(*) Bara om det krävs enligt nationell lagstiftning.

BILAGA II

Försäkran som ska lämnas av unionsmedborgare som har rätt att kandidera

Jag …… (namn) försäkrar på heder och samvete att

följande uppgifter är korrekta:

Medborgarskap	
Födelseort	
Födelsedatum	
Senaste adress i hemstaten	
Identitetsnummer som utfärdats av hemstaten (i tillämpliga fall) (*)	
Typ av identitets- eller resehandling som utfärdats av hemstaten och dess serienummer (som ett alternativ om identitetsnumret inte är tillgängligt) (*)	
Adress på bosättningsstatens valterritorium	
Område eller valkrets i hemstaten enligt den röstlängd i den staten där jag senast var upptagen (i tillämpliga fall)	
Telefon (*)	
e-postadress (*)	
Det datum från och med vilket jag har varit medborgare i hemstaten (*)	

Jag kandiderar inte i ett europaparlamentsval i någon annan medlemsstat.

Jag har inte fråntagits rätten att kandidera i min hemstat.

Ort och datum (*)	
Underskrift	

(*) Bara om det krävs enligt nationell lagstiftning.

BILAGA III

Del A

Upphävt direktiv och ändringen av detta

(som det hänvisas till i artikel 20)

Rådets direktiv 93/109/EG	(EGT L 329, 30.12.1993, s. 34)
Rådets direktiv 2013/1/EU	(EUT L 26, 26.1.2013, s. 27)

Del B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt

(som det hänvisas till i artikel 20)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
Direktiv 93/109/EG	1 februari 1994
Direktiv 2013/1/EU	28 januari 2014

BILAGA IV

Jämförelsetabell

Direktiv 93/109/EG	Detta direktiv
Artiklarna 1–8	Artiklarna 1–8
Artikel 9.1	Artikel 9.1
Artikel 9.2 inledningsfrasen	Artikel 9.2
Artikel 9.2 a, b och c	—
Artikel 9.3 och 9.4	Artikel 9.3 och 9.4
—	Artikel 9.5
Artikel 10.1 och 10.2	Artikel 10.1 och 10.2
—	Artikel 10.3
Artikel 11.1 och 11.2	Artikel 11.1 och 11.2
—	Artikel 11.3
—	Artikel 11.4
Artikel 12.1	Artikel 12.1
—	Artikel 12.2
—	Artikel 12.3
—	Artikel 12.4
Artikel 13	Artikel 13.1
—	Artikel 13.2
—	Artikel 13.3
—	Artikel 13.4
—	Artikel 13.5
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16
Artikel 15	—
—	Artikel 17.1

Direktiv 93/109/EG	Detta direktiv
Artikel 16	Artikel 17.2
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
Artikel 17	Artikel 21
—	Artikel 22
Artikel 18	Artikel 23
Artikel 19	Artikel 24
—	Bilagorna I–V